

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2022. november 8., kedd

Tartalomjegyzék

46/2022. (XI. 8.) MNB rendelet	A „Kertész Imre” ezüst emlékérmé kibocsátásáról	7496
47/2022. (XI. 8.) MNB rendelet	A „Kertész Imre” rézötvetű emlékérmé kibocsátásáról	7498
24/2022. (XI. 8.) TIM rendelet	A megújuló energiaforrásokból nyert energiával termelt villamos energia működési támogatásának finanszírozásához szükséges pénzeszköz mértékének megállapítási módjára és megfizetésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 63/2016. (XII. 28.) NFM rendelet módosításáról	7500
28/2022. (XI. 8.) AB határozat	Az Országgyűlés 2022. október 3-i ülésnapján T/706. számú törvényjavaslatként benyújtott, a kondicionalitási eljárással összefüggésben a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény módosításáról szóló elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény 1. §-ának vizsgálatáról	7501

IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletei, valamint az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeletei

A Magyar Nemzeti Bank elnökének 46/2022. (XI. 8.) MNB rendelete a „Kertész Imre” ezüst emlékérme kibocsátásáról

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 171. § (1) bekezdés d) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** (1) A Magyar Nemzeti Bank – annak alkalmából, hogy Kertész Imre 20 éve kapott irodalmi Nobel-díjat – „Kertész Imre” megnevezéssel 7500 forintos címletű ezüst emlékermét bocsát ki.
(2) A kibocsátás időpontja: 2022. november 9.
- 2. §** (1) Az ovális alakú emlékérme 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 12,5 gramm, átmérője 30 × 25 mm, széle sima.
(2) Az emlékérme előlapján a szárnyaló szabadság allegóriájának absztrakt, vonalas ábrázolása látható. Az ábrázolás fölött, bal oldalon, két egymás alatti sorban a „7500” értékjelzés és a „FORINT” felirat, az ábrázolás alatt, jobb oldalon, két egymás alatti sorban a „2022” verési évszám és a „BP” verdejel olvasható. Az előlap bal oldali szélén, fent – a perem ívét követve – a „MAGYARORSZÁG” felirat olvasható. Az emlékérme előlapjának képét az 1. melléklet tartalmazza.
(3) Az emlékérme hátlapján Kertész Imre félalakos portréja látható, a portrétól jobbra, két egymás alatti sorban Kertész Imre aláírása, valamint a „NOBEL-DÍJ • 2002” felirat olvasható. A hátlap jobb oldali szélén, lent Holló István tervezőművész mesterjegye látható. Az emlékérme hátlapjának képét a 2. melléklet tartalmazza.
- 3. §** Az emlékerméből 4000 darab készíthető, különleges – ún. proof – technológiával.
- 4. §** Ez a rendelet 2022. november 9-én lép hatályba.

Dr. Kandrács Csaba s. k.,
a Magyar Nemzeti Bank alelnöke

1. melléklet a 46/2022. (XI. 8.) MNB rendelethez

Az emlékérmé előlapjának képe:

2. melléklet a 46/2022. (XI. 8.) MNB rendelethez

Az emlékérmé hátlapjának képe:

A Magyar Nemzeti Bank elnökének 47/2022. (XI. 8.) MNB rendelete a „Kertész Imre” rézötvözetű emlékérme kibocsátásáról

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 171. § (1) bekezdés d) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** (1) A Magyar Nemzeti Bank – annak alkalmából, hogy Kertész Imre 20 éve kapott irodalmi Nobel-díjat – „Kertész Imre” megnevezéssel 2000 forintos címletű rézötvözetű emlékermét bocsát ki.
(2) A kibocsátás időpontja: 2022. november 9.
- 2. §** (1) Az ovális alakú emlékérme réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 10,3 gramm, átmérője 30 × 25 mm, széle síma.
(2) Az emlékérme előlapján a szárnyaló szabadság allegóriájának absztrakt, vonalas ábrázolása látható. Az ábrázolás fölött, bal oldalon, két egymás alatti sorban a „2000” értékjelzés és a „FORINT” felirat, az ábrázolás alatt, jobb oldalon, két egymás alatti sorban a „2022” verési évszám és a „BP” verdejel olvasható. Az előlap bal oldali szélén, fent – a perem ívét követve – a „MAGYARORSZÁG” felirat olvasható. Az emlékérme előlapjának képét az 1. melléklet tartalmazza.
(3) Az emlékérme hátlapján Kertész Imre félalakos portréja látható, a portrétól jobbra, két egymás alatti sorban Kertész Imre aláírása, valamint a „NOBEL-DÍJ • 2002” felirat olvasható. A hátlap jobb oldali szélén, lent Holló István tervezőművész mesterjegye látható. Az emlékérme hátlapjának képét a 2. melléklet tartalmazza.
- 3. §** Az emlékerméből 4000 darab készíthető.
- 4. §** Ez a rendelet 2022. november 9-én lép hatályba.

Dr. Kandrács Csaba s. k.,
a Magyar Nemzeti Bank alelnöke

1. melléklet a 47/2022. (XI. 8.) MNB rendelethez

Az emlékérmé előlapjának képe:

2. melléklet a 47/2022. (XI. 8.) MNB rendelethez

Az emlékérmé hátlapjának képe:

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A technológiai és ipari miniszter 24/2022. (XI. 8.) TIM rendelete a megújuló energiaforrásokból nyert energiával termelt villamos energia működési támogatásának finanszírozásához szükséges pénzeszköz mértékének megállapítási módjára és megfizetésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 63/2016. (XII. 28.) NFM rendelet módosításáról

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 170. § (2) bekezdés 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 160. § 4. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** (1) A megújuló energiaforrásokból nyert energiával termelt villamos energia működési támogatásának finanszírozásához szükséges pénzeszköz mértékének megállapítási módjára és megfizetésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 63/2016. (XII. 28.) NFM rendelet (a továbbiakban: 63/2016. NFM rendelet) 5. § (3) bekezdése a következő n) ponttal egészül ki:
(A KÁT pénzeszköz mértékének meghatározása során a Befogadó a következő tételeket köteles előjelhelyesen – a KÁT mérlegkör kiadásait pozitív, bevételeit negatív előjellel – figyelembe venni:)
„n) a veszélyhelyzet idején a villamos energia és földgáz egyetemes szolgáltatás változatlan feltételek szerinti nyújtását biztosító rezszivédelmi szolgáltatásról szóló kormányrendelet (a továbbiakban: Kr.) alapján a földgázszolgáltató részére fizetendő, a KÁT pénzeszköznek a tárgyhónap utolsó munkanapjáig befolyt, még figyelembe nem vett, a tárgyhónapot megelőző második hónapig meghatározott többletbevételei összegét.”
- (2) A 63/2016. NFM rendelet 6. § (3) bekezdése a következő h) ponttal egészül ki:
(A Prémium pénzeszköz mértékének meghatározása során a Befogadó a következő tételeket köteles előjelhelyesen – a Prémium típusú támogatási rendszer kiadásait pozitív, bevételeit negatív előjellel – figyelembe venni:)
„h) a Kr. alapján a földgázszolgáltató részére fizetendő, a Prémium pénzeszköznek a tárgyhónap utolsó munkanapjáig befolyt, még figyelembe nem vett, a tárgyhónapot megelőző második hónapig meghatározott többletbevételei összegét.”
- (3) A 63/2016. NFM rendelet 9. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki:
„(8) A Befogadó köteles havonta minden hónap nyolcadik munkanapján kifizetni a Kr. szerinti földgázszolgáltató részére a KÁT pénzeszköz 5. § (3) bekezdés n) pontja szerinti és a Prémium pénzeszköz 6. § (3) bekezdés h) pontja szerinti többletbevételek összegét.”
- 2. §** Hatályát veszti a 63/2016. NFM rendelet
5. § (3) bekezdés n) pontja,
 6. § (3) bekezdés h) pontja és
 9. § (8) bekezdése.
- 3. §** (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetése napján 23 órakor lép hatályba.
(2) A 2. § a veszélyhelyzet idején a villamos energia és földgáz egyetemes szolgáltatás változatlan feltételek szerinti nyújtását biztosító rezszivédelmi szolgáltatásról szóló 289/2022. (VIII. 5.) Korm. rendelet hatályvesztésekor lép hatályba.
- 4. §** Ez a rendelet a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv 19. cikkének való megfelelést szolgálja.

Dr. Palkovics László s. k.,
technológiai és ipari miniszter

VII. Az Alkotmánybíróság döntései

Az Alkotmánybíróság 28/2022. (XI. 8.) AB határozata az Országgyűlés 2022. október 3-i ülésnapján T/706. számú törvényjavaslatként benyújtott, a kondicionalitási eljárással összefüggésben a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény módosításáról szóló elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény 1. §-ának vizsgálatáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény Alaptörvénnyel való összhangjának előzetes vizsgálata tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Dienes-Oehm Egon és dr. Márki Zoltán* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Országgyűlés 2022. október 3-i ülésnapján T/706. számú törvényjavaslatként benyújtott, a kondicionalitási eljárással összefüggésben a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény módosításáról szóló elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény 1. §-a nem sérti az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott, az ügyészséget megillető vádmonopólium elvét.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az Országgyűlés – az Alaptörvény 6. cikk (2) bekezdésében és a 24. cikk (2) bekezdés a) pontjában biztosított jogkörében, a Kormány zárószavazás előtt megtett indítványára – kezdeményezte az Országgyűlés 2022. október 3-i ülésnapján elfogadott, „a kondicionalitási eljárással összefüggésben a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény módosításáról” szóló törvény (T/706. számú törvényjavaslat, a továbbiakban: Törvény) 1. §-ának Alaptörvénnyel való összhangjának előzetes vizsgálatát.
- [2] Az Országgyűlés arra kérte az Alkotmánybíróságot, hogy vizsgálja meg a Törvény 1. §-ának Alaptörvénnyel való összhangját a tekintetben, hogy az ügyészségen kívül más személynek lehet-e joga arra nézve, hogy vádat emeljen valakivel szemben a bíróság előtt, azaz a Törvény által bevezetendő új jogintézmény, a vádkorrekktivum összhangban áll-e az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott ügyészségi vádmonopólium elvével.
- [3] A Törvényhez fűzött indokolás szerint a Törvény célja egy teljesen új, a büntetőeljárás szabályozásában eddig ismeretlen eljárásjogi korrekciós jogintézmény bevezetése „Eljárás közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmény esetén” elnevezéssel.
- [4] Az indítvány szerint a Törvény által megteremtett új büntetőeljárás jogintézmény egy önálló fejezetben, jól áttekinthetően azokat az eltérő szabályokat állapítja meg, amelyeket a nyomozás, a bírói jogorvoslat és a vádemelés általános szabályaitól eltérően kell alkalmazni a külön eljárás tárgyi hatálya alá tartozó kiemelt bűncselekmények miatt folytatott eljárások során. Az eljárás kulcsszereplője az eljárási szempontból teljesen kívülálló, de az érintett bűncselekményre tekintettel közvetlen magánérdekkel nem rendelkező, a köz érdekében fellépni kívánó személy, akinek a szabályozás jogot ad arra, hogy az egyébként közvadás bűncselekmények miatt – tehát a nyomozó hatóság vagy az ügyészség által – folytatott eljárásban az eredményes nyomozás elérése, illetve adott esetben a bűnösség kérdésében való bírói döntéshozatal érdekében bírói utat igénybe véve lépjen fel.
- [5] Az indítvány alapján az új eljárásrend első része egyfajta vádkikényszerítési eljárást takar, amelynek célja, hogy első körben a büntetőeljárás lefolytatását elutasító nyomozó hatósági vagy ügyészségi döntés bírósági korrekciója legyen elérhető eljárási eszközökkel, aminek nyomán a nyomozás a megfelelő irányba tud tovább folytatódni. A szabályozás másik része – megfelelő garanciális keretek között – azt is biztosítja, hogy végső soron, amennyiben az állami bűnüldöző szervek arra nem hajlandóak, vagy ezt nem látják megalapozottnak, biztosítsa az így fellépő

személynek a lehetőséget, hogy a közösséget érintő kiemelt bűncselekményekre vonatkozó vádindítványával bírósághoz forduljon, és ezzel elérje, hogy a szerinte megvalósult bűncselekmény miatt a bíróság a büntetőjogi felelősség kérdésében jogszerűen állást foglaljon.

- [6] Az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdése rögzíti a független ügyészség vádmonopóliumának elvét. Itt utal az indítvány az alkotmánybírói gyakorlatra, miszerint egyrészt az állami büntetőigény kizárólagos érvényesítője az ügyészség, másrészt pedig az ügyészségi függetlenség személyi és szervezeti értelemben a jogállamiságból fakadó hatalommegosztás elvéből következik. Az indítvány szerint a Törvény korrekciós jogintézményre vonatkozó azon rendelkezései, amelyek a Törvény tárgyi hatálya alá tartozó büntetőeljárásokban az ügyész döntésével szemben megengedik a bírósági jogorvoslatot, nem ellentétesek a vádmonopólium elvével.
- [7] Az indítvány két külön kérdésként veti fel a vádkorrekтивum bevezetésének alkotmányos lehetőségét, illetve annak viszonyát a vádmonopóliummal. Az indítvány szerint az új szabályozás dogmatikai, eljárási szempontból leginkább a pótmagánvádas eljárásról áll legközelebb, így a jogalkotó kiemelt figyelmet szentelt a pótmagánvádas eljárás kapcsán az Alkotmánybíróság által korábban kimunkált alkotmányossági szempontoknak. Az indítvány felidézte a releváns alkotmánybírói gyakorlatot, amely szerint a pótmagánvadás jogintézménye az ügyészi vádmonopólium korrekтивumának egyik formája, a büntető igény érvényesítésének olyan eszköze, amely az ügyész közzéadói monopóliumának gyakorlása eredményeként bizonyos, a sértetteket hátrányosan érintő következmények kiküszöbölésére szolgálhat. Az új büntetőeljárási törvény előkészítésének koncepciójában a pótmagánvadás felélesztésének gondolata nem a vádmonopólium veszélyeinek kiküszöbölésével összefüggésben fogalmazódott meg, hanem a sértett igényérvényesítési lehetőségeinek és eljárási jogainak szélesítéséeként. Ezen megállapítások mellett az Alkotmánybíróság korábban kimondta, hogy a törvényhozónak nem volt alkotmányos kötelezettsége a pótmagánvadás intézményének bevezetésére, így a törvényhozó viszonylag tág mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy a pótmagánvadásra milyen esetekben ad lehetőséget, és milyen esetekben zárja ki. A fenti következetes gyakorlattal összefüggésben az Országgyűlés szerint van alkotmányos lehetőség a vádkorrekтивumok bevezetésére a jogalkotó tág mérlegelési jogköre mellett arra nézve, hogy mely esetekre biztosít ilyen eljárási lehetőséget.
- [8] Az indítvány második kérdésként a vádkorrekтивum vádmonopóliummal való viszonyának értékelését jelöli meg. Szintén a korábbi, pótmagánvadásra vonatkozó alkotmánybírói gyakorlat szerint a pótmagánvadás intézménye – mint perjogi korrekciós eszköz – nem érinti az ügyészi vádmonopólium közzéadói érvényét, ugyanis csakis abban az esetben teszi lehetővé az ügyészségen kívül más számára a büntetőbírói eljárás megindítását és a vád képviselését, ha állami büntetőigény nincs. Ezzel összhangban a Törvény kizárólag abban az esetben biztosítja a fellépni kívánó, közhatalmat nem gyakorló személy számára a vádindítvány benyújtását, ha az ügyészség eljárást megszüntető határozatot hozott, – lemondva az állami büntetőigény érvényesítéséről – amelyről korábban egy nyomozási bíró már megállapította, hogy nem volt megalapozott.
- [9] Az indítvány végezetül rögzíti, hogy a nyomozóhatósági feladatkört is ellátó ügyészség büntetőeljárási döntéseivel szemben – a jogállamisági követelményt figyelembe véve – csak az olyan jogorvoslati mechanizmus engedhető meg, amely fenntartja és a továbbiakban is garantálja az ügyészségi szervezetrendszer széles körű függetlenségét. A bírósági szervezetrendszer függetlensége, valamint az államszervezet feletti kontrollfunkciója továbbá indokolja a jogorvoslati fórum bírósági szervezethez történő telepítését.

II.

- [10] Az Alaptörvény indítványban felhívott rendelkezései:
 „29. cikk (1) A legfőbb ügyész és az ügyészség független, az igazságszolgáltatás közreműködőjeként mint közzéadó az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítője. Az ügyészség üldözi a bűncselekményeket, fellép más jogsértő cselekményekkel és mulasztásokkal szemben, valamint elősegíti a jogellenes cselekmények megelőzését.”
- [11] A Törvény szerint:
 „A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény a következő CV/A. Fejezettel egészül ki:
 »CV/A. FEJEZET
 ELJÁRÁS KÖZHATALOM GYAKORLÁSÁVAL VAGY KÖZVAGYON KEZELÉSÉVEL KAPCSOLATOS
 KIEMELT BŰNCSELEKMÉNY ESETÉN
 817/A. §
 (1) E törvény alkalmazásában közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmény:

- a) a korrupciós bűncselekmények (Btk. XXVII. Fejezet), kivéve
 - aa) a vesztegetés egyes enyhébben minősülő eseteit [Btk. 290. § (1) és (6) bekezdés],
 - ab) a vesztegetés elfogadása enyhébben minősülő esetét [Btk. 291. § (1) bekezdés];
 - b) a hivatali visszaélés (Btk. 305. §), kivéve, ha azt rendvédelmi szervnél, Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatnál, Országgyűlési Őrségnél, fővárosi vagy megyei kormányhivatalnál, önkormányzati igazgatási szervnél vagy köztisztviselőnél nem vezető beosztású hivatalos személy követi el;
 - c) a vagyon elleni bűncselekmények közül a nemzeti vagyonra vagy a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványok által kezelt vagyonra elkövetett vagy ilyen vagyonban kárt okozó
 - ca) sikkasztás súlyosabban minősülő esetei [Btk. 372. § (4)–(6) bekezdés],
 - cb) csalás súlyosabban minősülő esetei [Btk. 373. § (4)–(6) bekezdés],
 - cc) gazdasági csalás súlyosabban minősülő esetei [Btk. 374. § (4)–(6) bekezdés],
 - cd) információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás súlyosabban minősülő esetei [Btk. 375. § (2)–(4) bekezdés],
 - ce) hűtlen kezelés (Btk. 376. §);
 - d) a költségvetést károsító bűncselekmények (Btk. XXXIX. Fejezet) közül
 - da) a költségvetési csalás súlyosabban minősülő esetei [Btk. 396. § (3)–(6) bekezdés],
 - db) a költségvetési csaláshoz kapcsolódó felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettség elmulasztása (Btk. 397. §);
 - e) a versenyt korlátozó megállapodás közbeszerzési és koncessziós eljárásban [Btk. 420. §];
 - f) az a)–e) pontban meghatározott bűncselekményekkel összefüggésben elkövetett
 - fa) bünszervezetben részvétel (Btk. 321. §) és
 - fb) pénzmosás (Btk. 399. és 400. §).
- (2) A közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmény miatt indult büntetőeljárásban e törvény rendelkezéseit az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.
- (3) Az e Fejezet szerinti eljárásban a felülbírálati indítványt előterjesztő, illetve a vádindítvány képviselőjére jogosult személy jogi képviselője kötelező. A felülbírálati indítványt előterjesztő, illetve a vádindítvány képviselőjére jogosult személy az írásbeli bejelentését, észrevételét és indítványát a jogi képviselője útján nyújthatja be.
- (4) Az e Fejezet szerinti eljárásban a felülbírálati indítványt előterjesztő személy költségkedvezmény iránti kérelmet nem terjeszthet elő.
- (5) Az e Fejezet szerinti eljárásban a felülbírálati indítványt előterjesztő, illetve a vádindítvány képviselőjére jogosult személy eljárási cselekményére megállapított határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.
- (6) Nincs helye feltételes ügyészi felfüggesztés alkalmazásának
- a) az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott bűncselekmény miatt folytatott eljárásban, ha a bűncselekményt közbeszerzési eljárással, illetve az Európai Unió által vagy nevében kezelt költségvetéssel vagy pénzalapokkal kapcsolatban követik el, illetve
 - b) a versenyt korlátozó megállapodás közbeszerzési és koncessziós eljárásban [Btk. 420. §] bűncselekménye miatt folytatott eljárásban.

A feljelentés elutasítása, illetve az eljárás megszüntetése

817/B. §

- (1) Ha az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmény miatt tett feljelentést a 381. § (1) bekezdés a)–c) vagy g) pontja alapján elutasítja vagy az ilyen bűncselekmény miatt folytatott eljárást a 398. § (1) bekezdés a)–d) vagy i) pontja, illetve (2) bekezdés a) pontja alapján megszünteti, felülbírálati indítvány benyújtásának van helye.
- (2) Nincs helye felülbírálati indítvány benyújtásának, ha
- a) a feljelentett vagy a terhelt fiataalkorú,
 - b) az elkövető büntetendőségét, illetve a cselekmény büntetendőségét gyermekkor vagy kóros elmeállapot zárja ki,
 - c) a bűncselekmény elkövetésével fedett nyomozó, a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja vagy titkosan együttműködő személy gyanúsítható megalapozottan, és az ügyészség a 224. § (1) bekezdése alapján a feljelentést elutasította vagy az eljárást megszüntette, vagy
 - d) az ügyészség a feljelentést a 382. § (1) bekezdése alapján utasította el, vagy az eljárást a 399. § (1) bekezdése alapján szüntette meg.

A felülbírálat

817/C. §

(1) Ha a 817/B. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott esetben felülbírálati indítvány benyújtásának van helye, a sértett, illetve a feljelentő a 369. § (1) és (2) bekezdésétől eltérően panasz benyújtása helyett a feljelentés elutasításáról vagy az eljárás megszüntetéséről rendelkező határozat kézbesítését követő egy hónapon belül felülbírálati indítványt nyújthat be.

(2) Az ügyészség vagy a nyomozó hatóság

a) ha a sértett vagy a feljelentő nem nyújt be felülbírálati indítványt, az (1) bekezdésben meghatározott időtartam lejártától, vagy

b) ha sértett vagy feljelentő nem vesz részt az eljárásban vagy a (7) bekezdés alapján felülbírálati indítványt nem nyújthat be, az (1) bekezdés szerinti határozat meghozatalától

számított öt munkanapon belül egy hónapra közzéteszi a 817/B. § (1) bekezdése szerinti határozatát, illetve az ügyiratjegyzéket az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 3. § 29. pontjában meghatározott álnevesítés alkalmazásával (a továbbiakban: anonimizált határozat, illetve anonimizált ügyiratjegyzék).

(3) Az anonimizált határozatot, illetve az anonimizált ügyiratjegyzéket

a) az ügyészség vagy a nyomozó hatóság központi elektronikus tájékoztatásra szolgáló honlapján, és

b) a Kormány által rendeletben meghatározott közzétételi felületen

kell közzétenni.

(4) Az anonimizált határozatot, illetve az anonimizált ügyiratjegyzéket oly módon kell közzétenni, hogy

a) az interneten keresztül széleskörűen elterjedt böngészőprogramokkal folyamatosan elérhető és megtekinthető legyen, és

b) a honlapon belül kereshető legyen legalább

ba) a kibocsátó ügyészség vagy nyomozó hatóság megnevezése alapján,

bb) a hirdetmény alapjául szolgáló ügy száma alapján,

bc) a hirdetmény közzétételének időpontja alapján, és

bd) az eljárás tárgyát képező bűncselekmény, több bűncselekmény esetén valamennyi bűncselekmény megnevezése alapján.

(5) A közzététel során tájékoztatást kell nyújtani a határozattal szembeni felülbírálati indítvány benyújtásának a feltételeiről, a felülbírálati indítványt előterjesztő jogairól és kötelezettségeiről, a felülbírálati indítvány előterjesztésének határidejéről és arról a szervről, ahová a felülbírálati indítvány benyújtható.

(6) Az anonimizált határozatnak az ügyészség vagy a nyomozó hatóság központi elektronikus tájékoztatásra szolgáló honlapján történt közzétételét követő egy hónapon belül – a gyanúsított, a védő, a sértett és a feljelentő kivételével – bármely természetes vagy nem természetes személy felülbírálati indítványt nyújthat be.

(7) Az állam és a közhatalmat gyakorló szerv nem jogosult felülbírálati indítvány benyújtására, akkor sem, ha feljelentőként vagy sértettként vesz részt az eljárásban.

(8) A sértett és a feljelentő kivételével a felülbírálati indítványt előterjesztő személy a felülbírálati indítvány benyújtása előtt az ügyiratok közül kizárólag az anonimizált határozatot, illetve az anonimizált ügyiratjegyzéket ismerheti meg.

(9) A gyanúsított, a védő, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt, valamint a sértettnek vagy feljelentőnek minősülő állam és a közhatalmat gyakorló szerv által benyújtott panaszt a felülbírálati indítvány bíróság általi elbírálását követően az általános szabályok szerint, a felülbírálati indítvány elbírálásának eredményére tekintettel kell elbírálni. Ilyen esetben a panasz elbírálására vonatkozó határidőbe az eljárás megszüntetésétől az eljárást megszüntető határozat hivatalból történő hatályon kívül helyezéséig, vagy a bíróság határozatának az ügyészség részére történő kézbesítéséig terjedő időszak nem számít bele.

(10) A felülbírálati indítvány benyújtásának a 817/B. § (1) bekezdése szerinti határozat rendelkezéseire – a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedésekre vonatkozó rendelkezések kivételével – halasztó hatálya van.

817/D. §

(1) A felülbírálati indítványt a határozatot hozó ügyészségnél vagy nyomozó hatóságnál kell előterjeszteni. A felülbírálati indítványt meg kell indokolni és ahhoz a felülbírálati indítványt előterjesztő személy csatolhatja a rendelkezésére álló, az indítványozó álláspontja szerint az ügyben bizonyítandó tény bizonyítására alkalmas adatokat, iratokat, nyilatkozatokat.

(2) A határozatot hozó ügyészség vagy nyomozó hatóság a felülbírálati indítványt az előterjesztésére nyitva álló határidő lejártát követően megvizsgálja, és ha azt alaposnak tartja, a határozatot hatályon kívül helyezi

és a nyomozást elrendeli vagy az eljárás folytatását rendeli el. Ellenkező esetben a felülbírálati indítvány előterjesztésére nyitva álló határidő lejártát követő három napon belül az indítványt, az ahhoz csatolt iratokat és az ügyiratokat a nyomozó hatóság által hozott határozat esetén az ügyészséghez, az ügyészség által hozott határozat esetén a felettes ügyészséghez kell felterjeszteni.

(3) Ha a (2) bekezdés alapján felterjesztett indítvány alapos, a nyomozó hatóság által hozott határozat esetén az ügyészség, az ügyészség által hozott határozat esetén a felettes ügyészség a határozatot hatályon kívül helyezi és a nyomozást elrendeli vagy az eljárás folytatását rendeli el. Ellenkező esetben az indítványt, az ahhoz csatolt iratokat és az ügyiratokat, az indítvánnyal kapcsolatos esetleges észrevételeivel együtt, az indítvány hozzá érkezésétől számított nyolc napon belül megküldi a bíróságnak.

817/E. §

(1) A felülbírálati indítvány elbírálása során a Budai Központi Kerületi Bíróság Nyomozási Bírói Csoportjának nyomozási bírója jár el az ország területére kiterjedő illetékességgel.

(2) A bíróság a felülbírálati indítványról annak a bíróságra érkezésétől számított egy hónapon belül dönt.

(3) Ha a felülbírálati indítványt az eljárást megszüntető határozat ellen jelentették be és

a) az ügyiratok, illetve a csatolt iratok mennyisége jelentős vagy

b) jelentős számú felülbírálati indítványt terjesztettek elő,

a bíróság a határidőt legfeljebb két hónappal meghosszabbíthatja. A bíróság az erről szóló határozatát a felülbírálati indítványt előterjesztő személy részére kézbesíti.

(4) A 476. § (2) bekezdése alkalmazásának nincs helye.

(5) A bíróság az összes felülbírálati indítványt együttesen bírálja el.

(6) A bíróság a felülbírálati indítványról az ügyiratok alapján dönt azzal, hogy a 467. § alapján nem tarthat ülést.

817/F. §

(1) A bíróság a támadott határozatot a felülbírálati indítvány indokaira tekintet nélkül bírálja felül, ennek érdekében az ügyiratokat és az indítványozó által csatolt, az indítványozó álláspontja szerint az ügyben bizonyítandó tény bizonyítására alkalmas adatokat, iratokat, nyilatkozatokat teljeskörűen megvizsgálja.

(2) Ha az indítvány elbírálásának nincs akadálya, a bíróság nem ügydöntő végzéssel határoz, amelyben

a) az indítványt elutasítja vagy

b) a támadott határozatot hatályon kívül helyezi.

(3) A bíróság hatályon kívül helyező határozata nem érinti a felülbírált határozatnak a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedésről szóló rendelkezését.

(4) A bíróság a támadott határozatot akkor helyezi hatályon kívül, ha

a) a támadott határozat megalapozatlan,

b) az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a támadott határozatban jogszabályt helytelenül alkalmazott, vagy

c) a támadott határozat indokolása a rendelkező résszel ellentétes,

és ez lényeges hatással volt a feljelentés elutasítására vagy az eljárás megszüntetésére.

(5) A támadott határozat akkor megalapozatlan, ha

a) az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a határozatban nem állapított meg tényállást vagy azt hiányosan állapította meg,

b) a határozatban szereplő tényállás részben vagy teljes egészében felderítetlen,

c) a megállapított tényállás ellentétes az (1) bekezdésben meghatározott ügyiratok tartalmával, vagy

d) az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a határozatban megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.

(6) A bíróság határozatának indokolása tartalmazza

a) támadott határozat lényeges elemeinek rövid leírását,

b) a felülbírálati indítványban megjelölt kifogások rövid összefoglalását,

c) a felülbírálati indítvány törvényi feltételeinek fennállását vagy azok hiányára való utalást, és

d) hatályon kívül helyezés esetén azon körülmények bemutatását, amelyekre tekintettel a támadott határozatot hatályon kívül kell helyezni, és megalapozatlanság esetén azon körülmények bemutatását is, amelyek alapján az eljárás megindításától vagy folytatásától eredmény várható; a felülbírálati indítvány elutasítása esetén pedig azon körülmények bemutatását, amelyekre tekintettel a felülbírálati indítványt el kell utasítani.

(7) A bíróság

a) a határozatot

aa) a támadott határozatot hozó ügyészség számára,

- ab) ha a támadott határozatot a nyomozó hatóság hozta, a felülbírálati indítványt megküldő ügyészség számára, illetve
- ac) annak, akire a határozat rendelkezést tartalmaz,
- b) a c) pontban meghatározott kivétellel, a felülbírálati indítvány előterjesztőjének a 817/C. § (2) bekezdésében meghatározottak szerinti anonimizált határozatot, illetve
- c) ha a felülbírálati indítványt a sértett vagy a feljelentő terjesztette elő, számára a határozatot kézbesíti.

A támadott határozat hatályon kívül helyezését követő eljárás

817/G. §

(1) Ha a bíróság

- a) a feljelentés elutasításáról hozott határozatot helyezte hatályon kívül, a nyomozás a határozat meghozatalával külön döntés nélkül megindul,
- b) az eljárás megszüntetéséről hozott határozatot helyezte hatályon kívül, az eljárás a határozat meghozatalával külön döntés nélkül folytatódik.

(2) Az eljárás folytatására a 400. §-ban meghatározottak nem alkalmazhatók. Ha az ügyben korábban gyanúsításra került sor, és a gyanúsítás törvényi feltételei fennállnak, a korábbi gyanúsítással a gyanúsítást ismételtelen közölni kell. Ilyen esetben a nyomozás 351. § szerinti határidejébe nem számít bele az eljárás megszüntetése és a gyanúsítás ismételt közlése közötti időtartam.

(3) A nyomozás megindulása vagy az eljárás folytatása esetén az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a bírósági határozat indokolásában meghatározottak alapulvételével, felderítetlenség esetén az ott meghatározott hiányosságok kiküszöbölésére törekedve folytatja az eljárást.

(4) A nyomozás megindulása vagy az eljárás folytatása esetén

- a) az ügyészség a felderítés során is a 26. § (3) bekezdésében meghatározott irányítási jogköröket gyakorolja,
- b) az eljárást megszüntető határozat meghozatalára az irányítási jogkört gyakorló előzetes jóváhagyásával kerülhet sor,
- c) az eljárást megszüntető határozat ellen a sértett a 369. § (1) bekezdésétől eltérően panaszt nem nyújthat be, a korábban felülbírálati indítványt benyújtó sértett az e Fejezet rendelkezései szerint nyújthat be vádindítványt,
- d) az eljárást megszüntető határozat hatályon kívül helyezésére hivatalból, illetve a gyanúsított, a védő, a vagyoni érdekelt vagy az egyéb érdekelt által az eljárást megszüntető határozat ellen bejelentett panasz elbírálása során akkor kerülhet sor, ha vádindítványt nem nyújtottak be.

(5) A nyomozás megindulása vagy az eljárás folytatása esetén a felülbírálati indítvány előterjesztője a továbbiakban jogosult arra, hogy bizonyítékot terjesszen elő, illetve észrevételt tegyen.

Vádindítvány benyújtása

817/H. §

(1) Ha az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a 817/G. § szerint folytatott eljárásban az eljárást a 398. § (1) bekezdés a)–d) vagy i) pontja, illetve (2) bekezdés a) pontja alapján megszünteti, vádindítvány benyújtásának van helye. Nincs helye vádindítvány benyújtásának a 817/B. § (2) bekezdésében meghatározott esetekben.

(2) Ha az (1) bekezdés alapján vádindítvány benyújtásának van helye, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság az anonimizált ügyiratjegyzékkel együtt

- a) a felülbírálati indítványt előterjesztő sértett és feljelentő részére a határozatát,
- b) a felülbírálati indítványt előterjesztő, a 817/C. § (6) bekezdése szerinti személy részére az anonimizált határozatát kézbesíti.

(3) Ha az eljárásban több személy terjesztett elő felülbírálati indítványt, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság az eljárást megszüntető határozatának kézbesítése során tájékoztatást nyújt a többi felülbírálati indítványt előterjesztő személy jogi képviselőjének a nevéről, valamint a rendelkezésre álló elérhetőségéről.

(4) Ha az eljárásban sértett is részt vett, a pótmagánvádra vonatkozó rendelkezések alkalmazásának nincs helye és a sértett az e Fejezet szerinti eljárásban léphet fel.

(5) Ahol e törvény vádiratot említ, ott a bíróság által befogadott vádindítványt is érteni kell.

817/I. §

(1) Vádindítványt kizárólag a korábban felülbírálati indítványt előterjesztő személy nyújthat be.

(2) Ha felülbírálati indítványt több személy terjesztett elő, közülük egy jogosult az eljárásban a továbbiakban a vádindítvány képviselőjére jogosult személyként eljárni. Ebben az esetben a korábban felülbírálati indítványt benyújtók megegyezésétől függ, hogy az eljárásban a továbbiakban melyikük jár el a vádindítvány képviselőjére

jogosult személyként. A megegyezésre a 817/H. § (1) bekezdése szerinti határozat kézbesítésétől számított tizenöt nap áll rendelkezésre. Ha a megegyezés nem jön létre, a vádindítvány képviselőjére jogosult személyt a felülbírálati indítvány elbírálására jogosult bíróság jelöli ki. A vádindítvány képviselőjére jogosult személykénti kijelölésre vonatkozó indítványt a 817/H. § (1) bekezdése szerinti határozat kézbesítésétől számított húsz napon belül kell benyújtani az eljárást megszüntető határozatot hozó hatóságnál.

(3) Az ügyészség vagy az ügyészség útján a nyomozó hatóság az indítványokat az ügyiratokkal együtt a (2) bekezdés szerinti határidőt követően haladéktalanul megküldi a felülbírálati indítvány elbírálására jogosult bíróságnak. A bíróság nyolc napon belül határoz a vádindítvány képviselőjére jogosult személy kijelöléséről.

(4) Ha a feljelentő vádindítvány képviselőjére jogosult személykénti kijelölésére vonatkozó indítványt nyújtott be, a bíróság a feljelentőt jelöli ki.

(5) Ha a feljelentő nem nyújtott be a vádindítvány képviselőjére jogosult személykénti kijelölésére vonatkozó indítványt, azonban a sértett a vádindítvány képviselőjére jogosult személykénti kijelölésére vonatkozó indítványt benyújtott, a bíróság a sértettet jelöli ki.

(6) Ha több személy terjesztett elő a 817/C. § (6) bekezdése alapján felülbírálati indítványt, a bíróság a vádindítvány képviselőjére jogosult személy kijelöléséről annak mérlegelésével dönt, hogy mely indítványozó kijelölésével ért egyet a felülbírálati indítványt előterjesztő személyek többsége.

(7) A bíróság döntése ellen jogorvoslatnak nincs helye.

817/J. §

(1) Ha a vádindítvány képviselőjére jogosult személyt a bíróság jelöli ki, a vádindítvány benyújtásának határidejét a bíróság döntésének a kézbesítésétől kell számítani.

(2) Ha a vádindítvány képviselőjére jogosult személy az eljárás során meghal vagy tartós, súlyos betegsége miatt nem tud az eljárásban részt venni, a többi, korábban felülbírálati indítványt előterjesztő személy jogosult az újabb, a vádindítvány képviselőjére jogosult személyként eljáró személyről megegyezni vagy a 817/I. § (2)–(7) bekezdésében meghatározottak szerint a bíróság kijelölését indítványozni.

(3) Ha a vádindítvány képviselőjére jogosult személyt a bíróság jelölte ki és ez a személy a vádindítványt határidőn belül nem nyújtja be, a többi, korábban felülbírálati indítványt előterjesztő személy jogosult egy alkalommal a vádindítvány benyújtására rendelkezésre álló határidőt követő tizenöt napon belül újabb, a vádindítvány képviselőjére jogosult személyként eljáró személyről megegyezni, aki a vádindítványt a megállapodásuktól számított tizenöt napon belül nyújthatja be.

817/K. §

A vádindítvány képviselőjére jogosult személy számára lehetőséget kell adni arra, hogy a zártan kezelt ügyiratok kivételével az ügyiratokat megismerhesse. Az ügyiratok megismerésére jogosult személy és a jogi képviselője az ügyiratokat kizárólag az e Fejezet szerinti eljárás céljából használhatja fel. A megismert ügyiratot tilos nyilvánosságra hozni.

817/L. §

(1) A vádindítványt a vádindítvány képviselőjére jogosult személy a 817/H. § (1) bekezdése szerinti határozat kézbesítésétől számított két hónapon belül nyújthatja be.

(2) A vádindítványt a 817/H. § (1) bekezdése szerinti határozatot hozó ügyészségnél vagy nyomozó hatóságnál kell benyújtani. A vádindítványt a beérkezésétől számított nyolc napon belül az ügyészség vagy az ügyészség útján a nyomozó hatóság az ügyiratokkal együtt továbbítja az ügyben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz. A bíróság illetékessége a 21. § (3) bekezdése alapján nem állapítható meg.

(3) A vádindítvány tartalmazza

a) a 422. § (1) bekezdés a)–c) pontjában meghatározottakat,

b) a 422. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározottakat és

c) az egyes cselekmények, illetve részcselekmények bizonyításával összefüggő bizonyítási indítványokat.

(4) A vádindítványhoz csatolni lehet a vádindítvány képviselőjére jogosult személy rendelkezésére álló, az álláspontja szerint az ügyben bizonyítandó tény bizonyítására alkalmas adatokat, iratokat, nyilatkozatokat.

A vádindítvány előzetes vizsgálata

817/M. §

(1) A bíróság a vádindítványt nem ügydöntő végzéssel elutasítja, ha

a) a vádindítvány képviselőjére jogosult személy a vádindítványt a törvényben meghatározott határidő eltelte után nyújtotta be,

b) a vádindítvány képviselőjére jogosult személynek nincs jogi képviselője,

- c) a vádindítványt benyújtó személy e törvény alapján vádindítvány benyújtására nem jogosult,
 - d) a vádindítvány tárgyává tett cselekmény nem közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmény,
 - e) a vádindítvány nem tartalmazza a 817/L. § (3) bekezdés a) és b) pontjában meghatározottakat, illetve
 - f) a vádindítványt nem a jogi képviselő útján nyújtották be.
- (2) A vádindítvány képviseletére jogosult személy a vádindítvány elutasításáról rendelkező nem ügydöntő végzés kézbesítésétől számított tizenöt napon belül a vádindítványt ismételten benyújthatja, ha azt a bíróság az (1) bekezdés b), e) vagy f) pontja alapján utasította el, és az elutasítás oka már nem áll fenn.
- (3) A bíróság a vádindítványt nem utasíthatja el azon okból, hogy az nem tartalmazza a vádindítványban vádlottként megjelölt személynek a 184. § (2) bekezdésében felsorolt személyes adatait, és azok az ügyiratokból sem állapíthatók meg, ha a terhelt személyazonossága ezek hiányában is kétséget kizáróan megállapítható.
- (4) Az (1) bekezdés d) pontja nem alkalmazható, ha a vádindítvány tárgyává tett cselekmény olyan bűncselekmény, amely a vádindítvány tárgyává tett közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekménnyel szoros összefüggésben áll.
- (5) A vádindítvány előzetes vizsgálata során ülés nem tartható.
- (6) Ha a bíróság a vádindítványt nem ügydöntő végzéssel elutasítja, a határozatát a vádindítvány képviseletére jogosult személynek kézbesíti.
- (7) A vádindítvány elutasítása ellen fellebbezésnek nincs helye.

A vádindítvány megalapozottságának a vizsgálata

817/N. §

- (1) Ha a vádindítvány elutasításának nincs helye, a bíróság a vádindítvány benyújtásától számított két hónapon belül megvizsgálja, hogy a vádindítványban vádlottként megjelölt személy megalapozottan gyanúsítható-e a vádindítvány tárgyává tett bűncselekmény elkövetésével.
- (2) A bíróság a vádindítvány megalapozottságának elbírálásakor teljeskörűen megvizsgálja az ügy ügyiratait és a vádindítvány képviseletére jogosult személy által csatolt adatokat, iratokat, nyilatkozatokat.

817/O. §

- (1) A bíróság nem ügydöntő végzésével a vádindítványt
- a) elutasítja, ha a vádindítványban vádlottként megjelölt személy a vádindítvány tárgyává tett bűncselekmény elkövetésével nem gyanúsítható megalapozottan,
 - b) részben elutasítja, ha a vádindítványban vádlottként megjelölt valamely személy a vádindítvány tárgyává tett bűncselekmény elkövetésével, vagy a vádindítványban vádlottként megjelölt személy a vádindítvány tárgyává tett valamely bűncselekmény elkövetésével nem gyanúsítható megalapozottan.
- (2) Ha a vádindítvány vizsgálata során adat merül fel arra, hogy a vádindítványban vádlottként megjelölt személy mentességet élvező személy és a vádindítvány elutasításának az érintett esetében nincs helye, a bíróság indítványozza a mentesség felfüggesztésére jogosult döntését. Ha a mentesség felfüggesztésére jogosult a mentességet nem függeszti fel, a bíróság a vádindítványt elutasítja vagy részben elutasítja.
- (3) A vádindítvány megalapozottságának a vizsgálata során ülés nem tartható.
- (4) Ha a bíróság a vádindítványt nem ügydöntő végzéssel elutasítja vagy részben elutasítja, a határozatát a vádindítvány képviseletére jogosult személynek kézbesíti.
- (5) Ha a bíróság a vádindítványt részben elutasítja, a vádindítvány képviseletére jogosult személy köteles a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül az elutasított vádindítványi részeket nem tartalmazó vádindítványt a bíróságnak ismételten benyújtani. Ha a vádindítvány képviseletére jogosult személy ezt elmulasztja, a bíróság az eljárást ügydöntő végzéssel megszünteti. Erre a nem ügydöntő végzésben a vádindítvány képviseletére jogosult személyt figyelmeztetni kell.

A bírósági eljárás szabályai a vádindítvány befogadását követően

817/P. §

- (1) Ha a vádindítvány elutasításának nincs helye, a bíróság
- a) azt haladéktalanul megküldi a vádlottnak,
 - b) gondoskodik arról, hogy a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak, illetve
 - c) kényszerintézkedést rendelhet el.
- (2) A vádindítvány vádlottnak történő kézbesítését követően az eljárásban védő részvétele kötelező.
- (3) A vádlott és a védő a vádindítvány kézbesítése után jogosult az eljárás ügyiratainak a megismerésére.

(4) Ha a vádlott az eljárásban nem a magyar nyelvet használta, a vádindítvány vádlottra vonatkozó részének az általa az eljárásban használt nyelvre történő lefordításáról a bíróság gondoskodik.

817/Q. §

(1) A vádindítvány képviselőjére jogosult személy a bírósági eljárásban – ha e törvény másképp nem rendelkezik – az ügyészség jogait gyakorolja, és az ügyészség feladatait látja el, ideértve a vádlott személyi szabadságát érintő kényszerintézkedés elrendelésének, továbbá az elfogatóparancs kibocsátásának indítványozását. A vádindítvány képviselőjére jogosult személy a vádat nem terjesztheti ki.

(2) A vádindítvány képviselőjére jogosult személy a vádat bármikor ejtheti. A vád ejtését nem köteles indokolni. A bíróság az eljárást megszünteti, ha a vádindítvány képviselőjére jogosult személy a vádat ejtette.

(3) A tárgyalás vezetése és rendjének fenntartása körében hozott határozat kivételével a határozatot közölni kell a vádindítvány képviselőjére jogosult személlyel.

(4) A vádindítvány alapján folytatott ügghöz más ügyet nem lehet egyesíteni, kivéve, ha a vádlottat korábban akár magánvádas, akár közzéadás ügyben próbára bocsátották.

817/R. §

(1) A (2) bekezdésben meghatározott kivétellel a tárgyaláson a vádindítvány képviselőjére jogosult személy jogi képviselőjének a jelenléte kötelező. Ha a vádindítvány képviselőjére jogosult személy a tárgyaláson nincs jelen, a jogi képviselője jogosult a büntetőeljárásban résztvevő személyeknek kérdést feltenni és indítványt előterjeszteni, nem érintve a vádindítvány képviselőjére jogosult személy 817/Q. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott jogait.

(2) Ha a vádindítvány képviselőjére jogosult személy jogi képviselője a tárgyaláson nem jelenik meg, és magát alapos okkal, előzetesen, haladéktalanul nem mentette ki, de a vádindítvány képviselőjére jogosult személy jelen van, a bíróság a tárgyalást megtartja, azonban a jogi képviselőt rendbírsággal kell sújtani. A bíróság erre a jogi képviselőt az idézésben figyelmezteti.

(3) Ha a tárgyaláson a vádindítvány képviselőjére jogosult személy és a jogi képviselője sem jelenik meg, és magát alapos okkal, előzetesen, haladéktalanul nem mentette ki, vagy mindkét személy önhibájából olyan állapotban jelenik meg, hogy az eljárási kötelezettségeit nem képes teljesíteni, továbbá, ha mindkét személy az eljárási cselekményről engedély nélkül távozik, a bíróság az eljárást ügydöntő végzéssel megszünteti. A vádindítvány képviselőjére jogosult személyt az értesítésben, illetve a jogi képviselőt az idézésben erre figyelmeztetni kell.

(4) A vádindítvány képviselőjére jogosult személy jogi képviselője a tárgyalásról ismételt vagy súlyos rendzavarása esetén sem utasítható ki, illetve vezettethető ki. Ha a vádindítvány képviselőjére jogosult személy jogi képviselője a rendzavarral nem hagy fel, és ezzel lehetetlenné teszi a tárgyalás jelenlétében való folytatását, a jogi képviselőt rendbírsággal kell sújtani, és a vádindítvány képviselőjére jogosult személy más jogi képviselőt hatalmazhat meg. Ha ez nyomban nem lehetséges, a bíróság a tárgyalást a rendzavaró jogi képviselő költségére elnapolja.

(5) Ha a vádindítvány képviselőjére jogosult személy jogi képviselője az eljárásban megszűnik, és a következő tárgyalási napig a jogi képviselőtől nem gondoskodik, a bíróság az eljárást ügydöntő végzéssel megszünteti.

(6) Ha a vádindítvány képviselőjére jogosult személy az eljárás során meghal vagy tartós, súlyos betegsége miatt nem tud az eljárásban részt venni, a bíróság erről a többi felülbírálati indítványt előterjesztő személyt tájékoztatja. A többi felülbírálati indítványt előterjesztő személy a tájékoztatástól számított 15 napon belül jogosult az újabb, vádindítvány képviselőjére jogosult személyként eljáró személyről megegyezni.

(7) Ha a vádindítvány képviselőjére jogosult személyt a bíróság jelölte ki és e személy a vádat ejtette vagy a bíróság az eljárást a 817/O. § (5) bekezdése vagy a (3) és (5) bekezdés alapján megszünteti, a bíróság az eljárást megszüntető határozatát a többi felülbírálati indítványt előterjesztő személy részére is kézbesíti.

(8) A (7) bekezdésben meghatározott esetben a többi felülbírálati indítványt előterjesztő személy jogosult egy alkalommal a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül újabb vádindítvány képviselőjére jogosult személyként eljáró személyről megegyezni, aki tizenöt napon belül a vád ejtését visszavonhatja vagy a mulasztást pótolhatja. Ebben az esetben az eljárást folytatni kell.

A fellebbezés

817/S. §

(1) A bíróság ítélete ellen a vádindítvány képviselőjére jogosult személy fellebbezést nem jelenthet be.

(2) Fellebbezés bejelentése esetén a bíróság az ügyiratokat közvetlenül terjeszti fel a fellebbezés elbírálására jogosult bírósághoz.

(3) Az e Fejezet szerinti eljárásban hozott jogerős ügydöntő határozatot a bíróság megküldi az ügyben korábban eljáró ügyészségnek is.

(4) A másodfokú bíróság a 817/R. § (3) és (5) bekezdésében meghatározott esetben az elsőfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi és az eljárást megszünteti.

A bűnügyi költség

817/T. §

(1) Ha a bíróság a vádlottat felmentette vagy vele szemben az eljárást megszüntette, a vádindítvány képviselőjére jogosult személy viseli a 145. § (1) bekezdésében és az 576. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott bűnügyi költségből azt a költséget, amely a bírósági eljárás során keletkezett.

(2) Ha a bíróság a vádlottat az 566. § (3) bekezdésében meghatározott eset kivételével felmenti, vagy vele szemben az eljárást védejtés miatt megszünteti, a vádindítvány képviselőjére jogosult személy az ügyszólatározat jogerőre emelkedésétől számított egy hónapon belül – jogszabályban meghatározott mértékben – megtéríti a vádlott meghatalmazott védőjének azon díját és költségét, amely a bírósági eljárás során keletkezett.

(3) A vádindítvány képviselőjére jogosult személyt csak azzal a cselekménnyel, illetve a tényállással azzal a részével kapcsolatban felmerült bűnügyi költség viselésére és a (2) bekezdésben meghatározott díj és költség azon részének megtérítésére lehet kötelezni, amelyre a bíróság az 566. § (3) bekezdésében meghatározott eset kivételével felmentő ítéletet hozott vagy az eljárást megszüntette.

A rendkívüli jogorvoslatokra vonatkozó eltérő szabályok

817/U. §

(1) A vádindítvány képviselőjére jogosult személy perújítási indítványt, felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

(2) Az e Fejezet szerinti eljárásban hozott nem ügyszólatározat ellen törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatnak nincs helye.

(3) Az e Fejezet szerinti eljárásban a C. Fejezet, a CI. Fejezet és a CIII. Fejezet alkalmazásának nincs helye. A vádindítvány képviselőjére jogosult személy különleges eljárások lefolytatását nem indítványozhatja.«

III.

- [12] 1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványt az Országgyűlés – az Alaptörvény 6. cikk (2) bekezdésében és a 24. cikk (2) bekezdés a) pontjában biztosított jogkörében, a Kormány zárószavazás előtt megtett indítványára – nyújtotta be, vagyis az a jogosulttól származik. Az indítvány az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 52. § (1b) bekezdése szerinti határozottság követelményének eleget tesz. A kérelem tartalmazza azt az alaptörvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés a) pont], továbbá azt, amely az Országgyűlés indítványozói jogosultságát megalapozza [Alaptörvény 6. cikk (2) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést (a Törvény 1. §-a); az Alaptörvény érintett rendelkezését [Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdés]; valamint határozott kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja meg az Országgyűlés által már elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény indítványban meghatározott rendelkezéseinek az Alaptörvénnyel való összhangját.
- [13] Az Országgyűlés által benyújtott indítványban megfogalmazott határozott kérelem arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja meg a Törvény 1. §-át a tekintetben, hogy az ügyészégen kívül más személynek lehet-e joga arra nézve, hogy vádat emeljen valakivel szemben a bíróság előtt, azaz a Törvény által bevezetendő új jogintézmény összhangban áll-e az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott ügyészégi vádmonopólium elvével, amelyre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítvány elbírálása során a vizsgálatot – az Abtv. 52. § (2) bekezdésének megfelelően – szorosan a megjelölt alkotmányossági kérelemhez igazodóan végezte el.
- [14] Az indítványozó által kért vizsgálat tárgya – a Törvény 1. §-a – a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényt (a továbbiakban: Be.) kiegészítő korrekciós jogintézmény, „Eljárás közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmény esetén” elnevezéssel. A Törvény által megteremtett új büntetőeljárás jogintézmény önálló fejezetben (ún. külön eljárásként szabályozva) azokat az eltérő szabályokat állapítja meg, amelyeket a nyomozás, a vádemelés és a bírói jogorvoslat általános szabályaitól eltérően kell alkalmazni a külön eljárás tárgyi hatálya alá tartozó kiemelt bűncselekmények miatt folytatott eljárások során. Az eljárás kulcsszereplője az eljárási szempontból teljesen kívülálló, az érintett bűncselekményekre tekintettel közvetlen magánérdeklődéssel nem rendelkező, a közérdeklődésben fellépni kívánó személy, akinek a szabályozás jogot ad arra, hogy az egyébként közvadás bűncselekmények miatt – tehát a nyomozó hatóság vagy ügyészégen által –

kezdeményezett eljárásban az eredményes nyomozás elérése, a vádemelés, illetve adott esetben a bűnösség kérdésében való bírói döntéshozatal érdekében bírói utat igénybe véve fellépjen.

- [15] Az új eljárásrend első része egyfajta vádkikényszerítési eljárást takar, amelynek célja, hogy első körben a büntetőeljárás lefolytatását elutasító nyomozó hatósági vagy ügyészségi döntés bírósági korrekciója legyen elérhető eljárási eszközökkel, aminek nyomán a nyomozás a megfelelő irányban tud tovább folytatódni. A szabályozás másik része azonban ezen túlmenően – megfelelő garanciális keretek között – azt is biztosítja, hogy végső soron, amennyiben az állami bűnüldöző szervek ezt nem látják megalapozottnak, biztosítsa az így fellépő személynek a lehetőséget, hogy a közösséget érintő kiemelt bűncselekményekre vonatkozó vádindítványával bírósághoz forduljon, és ezzel elérje, hogy a szerinte megvalósult bűncselekmény miatt a bíróság a büntetőjogi felelősség kérdésében állást foglaljon.
- [16] 2. Az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy a legfőbb ügyész és az ügyészség független, az igazságszolgáltatás közreműködőjeként mint közvádoló az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítője. Az Alkotmánybíróságnak ezért először az ügyészség alkotmányos helyzetét, a vádmonopólium intézményének természetét és az abból fakadó követelményeket kellett megvizsgálnia.
- [17] Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata során az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdésében foglaltakon túl figyelembe vette az ügyészséget megillető vádmonopólium magyarországi történelmi hagyományait is, mivel az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak alkotmányos kötelezettsége az Alaptörvény rendelkezéseit, így a 29. cikk (1) bekezdését is a Nemzeti hitvallással és Magyarország történeti alkotmányának vívmányaival összhangban értelmezni.
- [18] Magyarországon a XVII. században hozták létre az ügyészi hivatalokat, de a mai modern értelemben vett ügyészi szervezetet a királyi ügyészségről szóló 1871. évi XXXIII. törvénycikk hozta létre.
- [19] A bűnvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. törvénycikket az Alkotmánybíróság már korábban a történeti alkotmány vívmányaként azonosította {26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [50]}. Az 1896. évi XXXIII. törvénycikk 2. §-a szerint „[a] vádat rendszerint a kir. ügyészség képviseli. A 42. §-ban meghatározott esetekben a kir. ügyészség helyett a sértett (13. §) veheti át a vád képviselőt.” Következésképpen a történeti alkotmány vívmányának minősülő 1896. évi XXXIII. törvénycikk is akként szabályozta az ügyészség vádmonopóliumát, hogy az ügyészség volt az elsődleges közvádoló, és csak a sértett számára tette lehetővé kivételes esetekben a vádmonopólium áttörését. Magyarországon már a XIX. században következetesen érvényre juttatták a törvények az officialitás elvét is, amelynek értelmében az állam a bűncselekmények üldözését és az elkövetők megbüntetését kötelességének tekintette az erre hivatott állami szervek útján, nem kiszolgáltatva azt a sértettek szubjektív érdekérvényesítési hajlandóságának. A legalitás elve az ügyészség azon kötelességét jelentette, hogy hivatalból üldözendő vagy magánindítvány útján tudomására jutott bűncselekmények miatt köteles volt elrendelni a nyomozást, bizonyított bűncselekmény esetén pedig köteles volt a vádemelésre és a vádképviselőre. Az 1896. évi XXXIII. törvénycikk – több módosítással – 1951-ig volt hatályban. A vádelv az 1945 utáni jogalkotásban több alkalommal is jelentős törést szenvedett, főként az 1956. évi forradalom utáni megtorlások idején lefolytatott koncepciók perében. Az 1951. évi III. törvényből, az első szocialista büntető eljárásjogi kódexből, amely teljes mértékben hatályon kívül helyezte az 1896. évi bűnvádi perrendtartást, egyrészt hiányoztak az eljárásjogi garanciák, másrészt az ügyész szerepét formálissá tette.
- [20] Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata során már részletesen vizsgálta az ügyészség alkotmányos helyzetét, amely során rögzítette, hogy az ügyészség nem önálló hatalmi ág, hanem az igazságszolgáltatás közreműködője. Közvádlokként az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdése alapján az állam büntető igényének kizárólagos érvényesítője és mint ilyen – az igazságszolgáltatás közreműködőjeként – a legfőbb ügyész és az ügyészség alapvető feladata, hogy a nyomozással összefüggésben a törvényben meghatározott jogokat gyakorolja, a közvádat képviselje a bírósági eljárásban és felügyeletet gyakoroljon a büntetés-végrehajtás törvényessége felett [Alaptörvény 29. cikk (2) bekezdés a)–c) pontok]. Az Alaptörvény e rendelkezéseinek megfelelően fogadta el az Országgyűlés az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 2. § (1) bekezdését, valamint III. Fejezetének 1. címét. Az ügyész leglényegesebb feladatai ennek megfelelően a vádemelés feltételeinek megállapítása végetti nyomozás vagy nyomoztatás; a nyomozás törvényessége feletti felügyelet, illetőleg a nyomozással összefüggésben a törvényben meghatározott egyéb jogok gyakorlása; a vádemelés körébe tartozó közhatalmi jogkör gyakorlása; a bírósági eljárásban a vádképviselő, illetőleg a jogorvoslati jogosultság gyakorlása {3072/2015. (IV. 23.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), Indokolás [27]–[28]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben részletesen vizsgálta az igazságszolgáltatás egyes funkcióinak és az ügyészség szerepének kapcsolatát, amely vizsgálat során kiindulópontja az igazságszolgáltatás egyes funkcióinak egymástól

- való elkülönülése volt a büntetőeljáráásban. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a funkciómegosztás elve alapján az ítélezés a bíróság feladata, amely az ügy érdeméről, a vádról szóló döntést foglalja magában, így a legmagasabb szintű alkotmányos garanciákkal – pl. a bírói függetlenség – övezett. Az ügyészség feladata ezzel szemben a közvádról történő rendelkezés, a vádmonopólium gyakorlása, ezért az ügyész esetében ugyanezek az alkotmányos garanciák – függetlenség és pártatlanság – eltérő vonásokkal rendelkeznek (Abh1., Indokolás [29]). Az Alaptörvény 29. cikke a legfőbb ügyész és az ügyészség tekintetében a függetlenséget és a közvád gyakorlásának monopóliumát rögzíti. Az Alaptörvény a függetlenséget tehát a legfőbb ügyész és az ügyészség egésze tekintetében fogalmazza meg, nem pedig az egyes ügyész vonatkozásában (Abh1., Indokolás [53]).
- [22] Az Alkotmánybíróság szintén az Abh1.-ben az ügyész szerepét illetően megállapította, hogy az ügyész az igazságszolgáltatásban történő közreműködése során nem a végső döntést mondja ki, hanem feladata – a funkciómegosztás elve alapján – a törvényes vád biztosítása és az arról történő rendelkezés, vagyis a vádmonopólium gyakorlása. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése a pártatlanságot a bíróság eljárásában kívánja meg, de a tárgyilagosság és az elfogulatlan eljárás érdekében a kizárási szabályok megfogalmazása az ügyésznél is indokolt (Abh1., Indokolás [55]).
- [23] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a bűnüldözésnek szigorú anyagi jogi és eljárási korlátok és feltételek között kell folynia, a bűnüldözés sikertelenségének kockázatát az állam viseli [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 70.]. Az ügyész közvádloői monopóliuma azonban járhat olyan hátrányos következményekkel (pl. a vádemelés elmulasztása vagy indokolatlan védelejtés), amelyek a sértettek érdekeit hátrányosan befolyásolhatják. Az ilyen hibák elhárításának és hiányosságok kiküszöbölésének módja a jogalkotó által létrehozott vádkorrektívumok (pl. pótmagánvád) rendszere útján lehetséges [14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 113.].
- [24] Az Alaptörvény és az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata alapján tehát az ügyészség olyan, a jogállamiság követelményéből fakadó független alkotmányos intézmény (Abh1., Indokolás [25] és [26]), amelynek legfontosabb feladata – a funkciómegosztás elve alapján – a törvényes vád biztosítása és az arról történő rendelkezés, vagyis a vádmonopólium gyakorlása.
- [25] Általánosságban az állam a közvád iránt támasztott igényét – lehetőség szintjén – többféleképpen, többféle alkotmányos intézményen keresztül gyakorolhatja. Az alkotmányos berendezkedésből és az állam alkotmányos kultúrájából fakadó, és az alkotmányos hagyományokon nyugvó alkotmányozói döntés teremti meg a konkrét intézmény- és szervezetrendszer kereteit, amelyen keresztül a közvád iránti igény érvényesül és amelynek meg kell felelnie az alkotmányosság és így a jogállamiság követelményeinek. Magyarország Alaptörvénye – a rendszerváltást követően az Alkotmány által is követett hagyományoknak megfelelően [vö. 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 113.] a legfőbb ügyészt és az ügyészi szervezetrendszert, mint az igazságszolgáltatás közreműködőjét határozza meg közvádloőként és az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítőjeként. E megfogalmazás tehát a közvád gyakorolhatóságának oszthatatlanságát jelenti, amelynek következményeként – azonos alaptörvényi rendelkezés mellett – az állam további, a közvád gyakorlására feljogosított szervet nem hozhat létre, beleértve azon eseteket is, amikor meghatározott ügycsoportokra vonatkozóan határozná meg eltérő szervezet hatáskörét. Ebből kifolyólag a magyar alkotmányos berendezkedés alapján – ahogyan arra az Indítványozó is utal – a független ügyészség jár el a különböző gazdasági, így a közpénzek felhasználásával, illetve kezelésével kapcsolatos bűncselekmények felderítésében is, továbbá a bíróság előtt a vád képviselésében. A vádmonopólium intézménye tehát ezt a kizárólagosságot testesíti meg, amely kizárólagosság egyúttal azt is jelenti, hogy az ügyészségen kívül más közhatalmi szervezet a vádló közhatalmi pozíciójába nem kerülhet [42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 525–526, legutóbb megerősítette: 3030/2020. (II. 24.) AB határozat].
- [26] 3. A Törvény által meghatározott eljárásban felülbírálati indítvány benyújtásának akkor van helye, ha az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmény miatt tett feljelentést elutasítja, vagy az ilyen bűncselekmény miatt folytatott eljárást megszünteti. A Törvény által meghatározott közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmények esetén tehát az állam közvád iránti igényének foganatosítója elsődlegesen továbbra is az ügyészség, az eljárás nem jelenti a közvád foganatosításának jogából fakadó jogosítványok megosztását. A Törvény által meghatározott eljárás nem helyettesíti az ügyészség fellépését a közvád foganatosítása során, azt csak kiegészíti, illetve szükség esetén kiterjeszti, s mint ilyen az ún. vádkorrektívumok kategóriáján belül értelmezendő. Az Alkotmánybíróság korábban, a pótmagánvád intézményének vonatkozásában már rámutatott arra, hogy a vádkorrektívumok bevezetésének lehetősége – megfelelő szabályozási és garanciális keretek mellett – önmagában nem jelent alaptörvény-ellenességet [3112/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [17]].

Az Alkotmánybíróságnak ezért a Törvény által bevezetni kívánt vádkorrektívumnak minősülő eljárás jellegét kellett vizsgálnia.

- [27] Az Alkotmánybíróság korábban már vizsgálta a pótmagánvádat mint a magyar jogrendszerben ismert és alkalmazott vádkorrekciós eszközt, amely olyan, a vádkorrektívumok rendszerébe tartozó jogintézményként ismert, amely az ügyész közvádlói monopóliumának gyakorlása eredményeként bizonyos, a sértetteket hátrányosan érintő következmények kiküszöbölésére szolgálhat [14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [33], de lásd pl. 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 113.; 42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 522.; megerősítve: 3014/2013. (I. 28.) AB végzés, ABH 2013, 1201, 1202.]. Az Alkotmánybíróság már egészen korán rámutatott, hogy az ügyész közvádlói monopóliuma járhat olyan hátrányos következményekkel (pl. a vádemelés elmulasztása vagy indokolatlan vádelejtés), amelyek a sértettek érdekeit hátrányosan befolyásolhatják. Az ilyen hibák elhárításának és hiányosságok kiküszöbölésének módja a jogalkotó által létrehozott vádkorrektívumok rendszere útján lehetséges [14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 113., megerősítette: 14/2015. (V. 26.) AB határozat [33]].
- [28] Az Alkotmánybíróság a 3112/2013. (VI. 4.) AB határozatban megállapította, hogy „a pótmagánvád jogintézménye az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdésében szereplő rendelkezést nem sérti, a büntetőeljárásban ugyanis csakis abban az esetben van lehetőség az ügyészségen kívül más számára a büntetőbírói eljárás megindítására és a vád képviselésére, ha állami büntetőigény nincs. Az Alaptörvény 29. cikkében rögzített kizárólagosság az állam „elsőbbségét” fejezi ki a büntetőigény érvényesítése tekintetében. Ha az állam e jogával nem kíván élni, úgy ez a kizárólagosság is megszűnik. Ugyanakkor amennyiben az ügyészség az állam e jogával élni kíván, úgy az ügyészség kizárólagos hatáskörrel rendelkezik, vagyis más állami szerv ilyenfajta jogosítványokat nem gyakorolhat az ügyészségen kívül” [3112/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [17], megerősítette ezt a 15/2016. (IX. 21.) AB határozat].
- [29] Az Alkotmánybíróság a pótmagánvád intézményének vizsgálata során korábban megállapította, hogy a törvényhozónak a pótmagánvád intézményének szabályozása során nem volt alkotmányos – akár a tisztességes eljáráshoz való jogból, akár más alapjogból levezethető – kötelezettsége a pótmagánvád intézményének bevezetésére, így „[a] törvényhozó viszonylag tág mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy a pótmagánvádra milyen esetekben ad lehetőséget, és milyen esetekben zárja ki” [42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 522., 3224/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [15], 14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [33], legutóbb megerősítve: 3384/2018. (XII. 14.) AB határozat, Indokolás [37]].
- [30] Az Alkotmánybíróság a 42/2005. (XI. 14.) AB határozatban kiemelte, hogy „[a] pótmagánvád a modern kontinentális államok büntetőeljárásai modelljeit jellemző ügyészi vádmonopólium korrektívumának egyik formája. Eredeti rendeltetése, hogy csökkentse a monopóliumból az igazságnak megfelelő büntető felelősségre vonásra származó esetleges veszélyeket (politikai okból, szakmai tévedésből, hibás mérlegelés miatt súlyos bűncselekmények elkövetői büntetlenül maradnak a közvád hiánya miatt), ellensúlyozza a vádemelés megtagadásával, illetve a vádelejtéssel előálló, a vádhoz kötött bírósággal szemben érvényesülő ügyészi »túlhatalmat«. [...] Az új büntetőeljárás törvény előkészítésének koncepciójában a pótmagánvád felélesztésének gondolata nem a vádmonopólium veszélyeinek kiküszöbölésével összefüggésben fogalmazódott meg, hanem a sértett igényérvényesítési lehetőségeinek és eljárási jogainak szélesítéséeként. [...] Az általános indokolás a büntetőeljárás társadalmi elismertsége, a polgárok együttműködése az igazságszolgáltatás szerveivel című VI. pontjában a törvényjavaslat előkészítői kifejezésre juttatták azt a véleményüket, hogy a hatósági tétlenség, illetve tárgyyszerűtlen eljárás talán legfontosabb korrekciós eszköze a pótmagánvád. Álláspontjuk szerint a pótmagánvádlóként való fellépésnek akkor van helye, ha a hatóság döntése mérlegelésen alapult, és a sértettnek reális lehetősége van arra, hogy a bírósági döntést kikényszerítse” (ABH 2005, 504, 515.).
- [31] „A büntetőigény érvényesítésére vonatkozó felhatalmazás kizárólagosságát ugyanakkor maga a jogalkotó oldotta fel a pótmagánvád jogintézményének bevezetésével” [3384/2018. (XII. 14.) AB határozat, Indokolás [36]].
- [32] A fentiek alapján megállapítható tehát, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányos lehetőség van olyan vádkorrektívum bevezetésére, amely nem irányul az ügyészség Alaptörvényből fakadó jogosítványainak elvonására. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a vádkorrektívum intézményére vonatkozó korábbi alkotmánybírói megállapítások a Törvény által bevezetett eljárásra is megfelelően alkalmazandók azzal, hogy a közhatalmat gyakorló szerv részvételét kizáró alkotmányos követelménynek ezen eljárás vonatkozásában is megfelelően érvényesülnie kell.
- [33] A jogalkotót nem köti olyan alkotmányos követelmény, amely a pótmagánvád mint vádkorrektívum kizárólagos alkalmazását írná elő, vagyis a vádmonopóliumból származó esetleges anomáliák ellensúlyozására a jogalkotó egyéb vádkorrektívumot is alkalmazhat. Ugyanakkor a jogalkotónak ilyen vádkorrektívum bevezetése esetén

- fokozott figyelmet kell fordítania arra, hogy az a magyar büntetőjog, illetve a büntető eljárási jog dogmatikai rendszerébe megfelelően beilleszthető legyen.
- [34] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság álláspontja az, hogy ha az ügyészség a Törvény szerinti eljárásban úgy foglal állást, hogy nincs helye az állami büntetőigény érvényesítésének, és ha ilyen esetben a jogalkotó más – nem közhatalmat gyakorló – jogalanynak mégis biztosítja a bíróság előtti fellépés lehetőségét, azzal nem sérül a vádmonopólium Alaptörvényben foglalt követelménye. Ezen jogalany fellépése ugyanis a fentiekben hivatkozott célt az Alaptörvény 38. cikkében foglaltak érvényesítésén keresztül szolgálja a bűncselekmények meghatározott, a közpénzek jogsértő kezelése elleni küzdelem fokozása érdekében.
- [35] A Törvényben meghatározott eljárás során bármely természetes vagy nem természetes személy akkor nyújthat be felülbírálati indítványt, ha az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmény miatt tett feljelentést elutasítja, vagy az ilyen bűncselekmény miatt folytatott eljárást megszünteti. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Alaptörvény által alkalmazott vádmonopólium elvével nem ellentétes, ha közvagyonot érintően egy további elem épül be a büntetőeljárási keretek közé, amely ultima ratio jelleggel túlnyomórészt közvetlenül a közvagyon védelmét biztosítja.
- [36] Az Alkotmánybíróság emlékeztet ugyanakkor a pótmagánvád intézményére vonatkozóan megfogalmazott azon alkotmányos követelményre, amely szerint egyetlen közhatalmi funkcióval rendelkező szervezet sem veheti át az ügyészségtől a vádemelés és a vádképviselő közhatalmi jogkörét. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanis kizárt, hogy a sértett eljárási jogállásának erősítését célzó pótmagánvád eszközként szolgáljon a közhatalmi szervezetek ügyészséget megkerülő fellépéséhez, és ez által az ügyészség alkotmányos jogállásának gyengítéséhez. A közhatalommal nem rendelkező természetes és jogi személyek fellépésének lehetősége más: ezekben az esetekben fogalmilag nem lehet szó a vádlói közhatalom megkettőzéséről [42/2005. (XI. 14.) AB határozat, legutóbb megerősítette: 3030/2020. (II. 24.) AB határozat [32]].
- [37] A Törvény által létrehozott vádkorrektívum alkotmányos korlátok közötti tartalmának meghatározása a jogalkotó szabadságába tartozik, s ennek megfelelően közhatalmi funkcióval rendelkező egyetlen szervezet sem veheti át az ügyészségtől a vádemelés és vádképviselő közhatalmi jogkörét és e követelménynek a Törvény által létrehozott eljárás esetén is érvényesülnie kell.
- [38] A Törvénnyel a jogalkotó egy egyedi, és a magyar jogrendszerben eddig nem ismert eljárásjogi lehetőséget teremtett a közpénzek védelme érdekében fellépő jogalanyok számára, hogy a felülbírálati indítvány, illetve a vádindítvány benyújtásával büntetőigény érvényesítőjeként lépjen fel és a bíróság eljárását kezdeményezze.
- [39] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Törvény 1. §-ában részletezett „Eljárás közhatalom gyakorlásával vagy közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmény esetén” elnevezésű eljárás rendszertanilag a vádkorrektívumok kategóriájába sorolandó. Az ügyészség közvád érvényesítésére irányuló kizárólagos hatáskörét nem vonja el, hanem a büntetőigény érvényesítésének korrekciós eszközeként azt csak kiegészíti, ezért nem ellentétes a vádmonopólium Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdésében foglalt elvével.

IV.

- [40] Az Alkotmánybíróság határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2022. október 25.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: I/2252/2022.

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [41] A határozat rendelkező részével egyetértek, így azt a szavazatommal támogattam. A határozat indokolásában ugyanakkor szükségesnek ítéltam további szempontok megjelenítését, amelyeket jelen párhuzamos indokolásban foglaltam össze.
- [42] 1. Az alkotmányossági vizsgálat a konkrét esetben az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdés első mondatának második fordulata („mint közzévaló az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítője”), az abban rögzített vádmonopólium elve alapján folyt. Vádmonopólium alatt hagyományosan az ügyésznek a közzévaló emelésére való kizárólagos jogát szokás érteni. Azt, hogy a vádemelés az erre hivatott szerv, az ügyészség kizárólagos hivatali kötelessége. Ezt jeleníti meg – Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása nyomán szövegszerűen is – az Alaptörvény 29. cikk utalt rendelkezése.
- [43] A vádmonopólium a büntetőeljárás jog egyik legfontosabb vívmánya azáltal, hogy a bűncselekmény miatti vádemelést a sértett, az áldozat helyett az állam feladatává teszi. Érvényesülése szorosan összefügg a büntető eljárásjog egyéb alapelveivel, köztük is különösen a legalitás és az officialitás követelményrendszerével. Hiszen a legalitás a büntetőeljárásban azt a célt hivatott érvényre juttatni, hogy a bűncselekményeket az erre feljogosított szervek felderítsék, és ezáltal a büntetőjogi szabályok alkalmazását biztosítsák, míg az officialitás értelmében ez a tevékenység a hatóságok feladata. Így a legalitás érvényesülésére szolgál, egyúttal az officialitásból fakad az ügyész kötelessége, hogy a büntető törvényekben meghatározott esetekben vádat emeljen és a vádat képviselje. A vádmonopólium értelmében pedig ezt közzévalóként kizárólagosan teheti meg. Így elmondhatjuk, hogy a fenti elvek közös eredője az állam azon elhatározása, hogy az elkövetett bűncselekmény üldözésének terheit a sértettektől magára vállalja.
- [44] Ezen elvek egyike sem vált ugyanakkor a büntetőeljárás kivételt nem tűrő szabályává. Így a legalitás érvényesülése ellen hat minden olyan jogintézmény, amely megengedi, hogy az elkövetett bűncselekmény miatt a felelősségre vonás végső soron elmaradjon. Az officialitás szigorú követelményét pedig azon megoldások lazítják fel, amelyek a hatóságok számára felmentést engednek valamely bűncselekmény észlelésekor a cselekvési kötelezettség alól. Így például a magánindítványra üldözendő bűncselekmények esetében – az officialitás alóli kivételként – a sértett közreműködése, sőt kívánalma szükséges a hatóság cselekvéséhez. Nem kedvez továbbá sem a legalitás, sem az officialitás elvének a magánvád intézménye azáltal, hogy bizonyos bűncselekményi körben a vádfunkciót a hatóságtól a magánszemélyhez telepíti. Ugyanez mondható el a pótmagánvádról, amely a törvényi feltételek teljesülése esetén engedi meg, hogy a hatóságok a bűncselekmény üldözésével felhagyjanak, és helyükbe a sértett lépjen. Másképp fogalmazva, abban az esetben, ha a büntetőeljárást az arra jogosultak megindították, de utóbb az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a feljelentést elutasította vagy az eljárást megszüntette, továbbá ha az ügyészség a vádat ejtette.

- [45] Ezen megoldások közös sajátosságaként azonosítható, hogy kisebb-nagyobb mértékben teret engednek a sértetti szerepvállalásnak. Ezzel együtt a pótmagánvád sajátossága, hogy nem csupán a legalitás-officialitás árnyalt alkalmazására int, hanem egyúttal az ügyési vádmonopólium korrekciója.
- [46] Be kell látni ugyanis, hiszen történelmi tapasztalat igazolja, hogy a közvád emelésének kizárólagossága a sértett, az áldozat oldalán hátrányt, sérelmes helyzetet is előidézhet. Ennek indoka lehet például politikai ok, szakmai tévedés, hibás mérlegelés is [42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH 2005, 504, 515.]. Így a büntetőeljárás jogban a vádmonopóliummal együtt a monopólium orvoslásának is kialakultak és funkcionálnak a maga jogintézményei. Hazánkban ezt a szerepet a hatályos büntetőeljárás rendelkezések értelmében a pótmagánvád tölti be.
- [47] 2. Meg kell említeni, hogy a kontinentális európai államok többségének – így Magyarország mellett például Németország vagy Olaszország – büntető eljárásjogát a mai napig a legalitás és az officialitás elvei határozzák meg. Ezen szabályozásokban ugyanakkor – a hazai megoldásokhoz hasonlóan – szintén léteznek olyan jogintézmények, amelyek felmentést engednek a fenti elvek szigora alól, egyúttal a sértett érdekében a vádmonopóliumot ellensúlyozzák. Esetenként a magyar szakirodalomban is hivatkozott megoldás a német vádemelésre kötelezési eljárás, az ún. Klageerzwingungsverfahren. A modell jogpolitikai indoka és célja annak biztosítása, hogy a sértett a legalitás elve betartásának ellenőrzését a bíróságtól kérhesse. Az ügyési vádmonopólium korrektségének eszközeként az olasz büntetőeljárásban az utalt német példára alkották meg a kifogás eljárás megszüntetése ellen (opposizione all'archiviazione) a jogintézményt. Ennek a lényege abban áll, hogy a büntetőeljárás megszüntetéséről az ügyész nem dönthet egyedül, hanem a nyomozási bírónak küldik meg az indítványt, és amennyiben azt megalapozottnak találja, akkor lényegében a nyomozási bíró szünteti meg a büntetőeljárást. Megállapíthatjuk, hogy nemzetközi és európai jogi kötelezettségeik betartására figyelemmel mára Európa államai szinte kivétel nélkül biztosítanak a sértettnek valamilyen formában lehetőséget a téves ügyési döntések korrekciójára, illetve ezek kezdeményezésére eltérő eljárások útján.
- [48] 3. Hasonló szándék vezérelte a magyar jogalkotót, amikor a büntetőeljárás szabályozásban – történelmi előzmények nyomán – a pótmagánvád jogintézmény felélesztésével a vádjogosultság szubszidiárius gyakorlását tette lehetővé. Ahogyan arra korábban az Alkotmánybíróság a 42/2005. (XI. 14.) AB határozatban is rámutatott: „Az új büntetőeljárás törvény előkészítésének koncepciójában a pótmagánvád felélesztésének gondolata nem a vádmonopólium veszélyeinek kiküszöbölésével összefüggésben fogalmazódott meg, hanem a sértett igényérvényesítési lehetőségeinek és eljárási jogainak szélesítéseként. A XX. század utolsó harmadától az ENSZ, az Európa Tanács és az Európai Unió keretében dokumentumokban fogalmazódtak meg azok a büntetőpolitikai törekvések, amelyek a bűncselekmény állam által »háttérbe szorított« szereplője: az áldozat/sértett eljárási helyzetének javítására, jogainak bővítésére irányultak. A pótmagánvád ismételt bevezetése elsősorban ezekkel a célokkal függött össze [2002/1994. (I. 17.) Korm. határozat 6. pont]. A Be.-hez fűzött indokolás ugyanakkor az igazságszolgáltatás legitimációs válságával, a közönségnek az igazságszolgáltatás elfogulatlan és pártatlan működésével kapcsolatban megfogalmazódó kételyeivel is indokolta a pótmagánvádát” (ABH 2005, 504, 515.).
- [49] Látható, hogy a vádmonopólium korrekciója mint cél a sértetti igényérvényesítés biztosításával – európai minta nyomán is – a pótmagánvád esetében szorosan összekapcsolódik. A szubszidiárius vádjogosultság gyakorlásának pedig a hatályos hazai büntetőeljárás szabályozásban a pótmagánvád az egyetlen intézménye. Emellett egy további, új vádkorrekatívumot jelent a Törvény szerinti eljárás. Ennek a vádmonopólium elvével való összhangját értékelte az Alkotmánybíróság jelen határozata.
- [50] El tudom fogadni a többségi határozat azon megállapítását, hogy a jogalkotót nem köti olyan alkotmányos követelmény, amely a pótmagánvád mint vádkorrekatívum kizárólagos alkalmazását írná elő. Meglátásom szerint azonban egy ilyen típusú új jogintézmény kialakításakor nem elegendő a jogalkotónak figyelemmel lennie arra – ahogyan a többségi határozat fogalmaz –, hogy az a magyar büntetőjog, illetve a büntetőeljárás jog dogmatikai rendszerébe megfelelően beilleszthető legyen.
- [51] Az ilyen tartalmú jogintézmények szabályozása előtt az Alaptörvény 29. cikke is korlátot szab. A vádkorrekatívumok számának növekedése ugyanis a vádelv elgyengüléséhez, végső soron kiüresedéséhez, ezáltal az Alaptörvény 29. cikkének sérelméhez vezethet. Ezért a jogalkotó csak megfelelő szabályozási és garanciális keretek között rendelkezhet új típusú vádkorrekatívumról. Ezen követelmények az adott vádkorrekatívum egyedi jellegének, sajátosságainak a vizsgálatát kívánják meg.

- [52] A többségi határozat értelmében a pótmagánvád vádkorrekatívum intézményére vonatkozó korábbi alkotmánybírói megállapítások a Törvény által bevezetett eljárásra is megfelelően alkalmazandók, azzal, hogy a közhatalmat gyakorló szerv részvételét kizáró alkotmányos követelménynek ezen eljárás vonatkozásában is megfelelően érvényesülnie kell. Ezzel szemben úgy vélem, hogy a konkrét ügy megítélése szempontjából különös jelentősége van annak: a pótmagánvád felélesztésének célja kifejezetten a sértett igényérvényesítési lehetőségeinek és eljárási jogainak szélesítése volt. A Törvény szerinti eljárás esetében ugyanakkor a sértetti igényérvényesítés lehetőségének a biztosítása nem jelenik meg célként. Ezért célját és jellegét tekintve a Törvény szerinti eljárás a pótmagánvádhoz képest jelentős eltéréseket mutat. A jelen alkotmánybírói eljárásban ennek részletesebb vizsgálatát tartottam volna szükségesnek, az alábbiak szerint.
- [53] 4. Álláspontom szerint a Törvény szerinti eljárás sajátosságainak a vizsgálata során – figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakra – kiemelt jelentőséget kellett volna tulajdonítani a Törvény normaszöveg-javaslatához fűzött jogalkotói indokolásnak. Eszerint „[a] javasolt szabályozás nem rendelkezik előzménnyel a hazai szabályozás történetében. Megalkotását elsősorban a közhatalom gyakorlásával, illetve a közpénzügyek elköltésével kapcsolatban állított, büntetőjogi értékelést is felvető esetleges visszásságok felderítésének, értékelésének és megnyugtató módon való rendezésének az igénye teszi indokolttá. Ezen kívül kiemelendő, hogy az Európai Bizottság megfontolásra javasolta egy ilyen jogintézmény megalkotását a korrupció, illetve a közpénzek jogsértő kezelése elleni küzdelem fokozása, illetve az ilyen cselekményekkel kapcsolatos állami büntetőjogi igényérvényesítés ellenőrzöttebb, hatékonyabb megvalósulása érdekében.”
- [54] A fentiekre figyelemmel a Törvény normaszöveg-javaslatához fűzött indokolásban megjelölt szempontok véleményem szerint olyan kivételes társadalmi érdekek minősülnek, amely kellő indokul szolgál, hogy a jogalkotó a vádmonopólium Alaptörvényben foglalt elve alól a pótmagánvadás eljáráshoz hasonlóan egy további kivételt teremtson. Ez az indok pedig elsősorban azon kiemelt közérdekből fakad, amely a közhatalom gyakorlásának, illetve a közpénzek elköltésének társadalmi kontrollját szélesíti, annak érdekében, hogy fokozza az esetleges visszásságok hatékony felderítését és szükséges esetben szankcionálását. Másodsorban az új szabályozás azon igényt is kielégíteni törekszik, amely hazánkat az Európai Unió tagjaként terheli a korrupció, illetve a közpénzek jogsértő kezelése elleni küzdelem erősítése, a kapcsolódó állami büntetőjogi igény hatékonyabb érvényesítése keretében.
- [55] A fentiek szerinti gondolatmenet alapján tartottam volna teljes körűnek a többségi határozat indokolását.
- [56] 5. Fontosnak tartottam volna továbbá megjegyezni a Törvény szerinti eljárás kapcsán azt is, hogy annak szabályozása az Alaptörvény további rendelkezéseivel, így különösen a jogbiztonság, a tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványai vagy a jogorvoslathoz való jog való garanciarendszerével való összhang tekintetében további kérdéseket vet fel. Ezeket az Alkotmánybírósnak a szabályozás egyes elemeit érintő indítványok alapján lesz lehetősége érdemben megvizsgálni.

Budapest, 2022. október 25.

Dr. Cziné Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [57] Egyetértek a határozat rendelkező részével. Ennek alapvető indoka az, hogy – függetlenül attól, hogy az teljes összhangban áll-e, vagy sem az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdése első mondatának nyelvtani értelmezhetőségével az ügyészség közvádloői monopóliuma kizárólagossága fogalmának tekintetében – a határozat által elfogadott és használt „kizárólagosság” fogalom egyértelműen megfelel az Alaptörvény E) cikk (1) bekezdésében foglalt államcélnek, és annak védelmét élvez. Következésképpen a határozat vizsgálatának tárgyát képező elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény 1. §-a nem sérti és nem is sértheti az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott vádmonopólium elvét.

- [58] Ugyanakkor a határozat indokolását illetően egyetértek *dr. Czine Ágnes* és *dr. Márki Zoltán* alkotmánybíró társaimnak a fentiekkel összefüggésben a párhuzamos indokolásaikban tett észrevételeikkel, és azokhoz a jelen párhuzamos indokolással csatlakozom.

Budapest, 2022. október 25.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [59] 1. A határozat rendelkező részével és annak alapját adó indokolással egyetértek. Ugyanakkor az indítvány szerinti értelmezési igény kapcsán (értelemszerűen) felmerülő – s az állami szuverenitásra vonatkozó gondolkodásnak kétségtelen alapot adó, teret engedő, ekként jelentőséggel bíró – körülmények megemlítését párhuzamos indokolásban csatlakozom a döntéshez [Abtv. 66. § (3) bekezdés].
- [60] 2. Az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdés első mondatának második fordulata („mint közvádoló az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítője”) a negyedik módosítás által váltotta fel az addigi szövegrészt („az állam büntető igényét érvényesíti”). A módosítás kodifikációs pontosítás (vö. a negyedik módosítás 21. cikkéhez fűzött indokolás). Kétségtelen, hogy az alkotmányozó akarat a módosítás révén nem a már akkor is (2003. július 1-je óta) hatályos korrekciós eszköz, a pótmagánvád perjogi intézményét tette alaptörvény-ellenessé, pláne nem jelentette, hogy hivatalból üldözendővé váltak a magánvádas bűncselekmények. Annak megerősítése és egyértelműsítése történt, miszerint Magyarországon a büntetőigény-érvényesítés (vádolás) egyedüli intézményes letéteményese a legfőbb ügyész és ügyészség. Amint ezt a határozat indokolásának III/2. pontja rögzíti („az állam további, a közvád gyakorlására feljogosított szervet nem hozhat létre”) (Indokolás [25]). Ennek jelentősége, illetve rendeltetése magyarázatot nem igényel, elégnek tűnik utalni a 29. cikk szerint ügyészséget megillető – védképviseleten kívüli – feladatokra, jogosultságokra.
- [61] Következésképpen a „vádmonopólium” fogalma vonatkozásában az Alaptörvény szerinti kizárólagosság nem a magyar állam büntető igényét érvényesítő eljárásjogi tevékenység más általi ellátásának feltétlen kizártságát jelenti, hanem azt, hogy a magyar állam büntetőigénye Magyarországon érvényesítésének egyedüli intézményes letéteményese a legfőbb ügyész és az ügyészség. A vádmonopólium – alkotmányos tartalma szempontjából – tehát nem tevékenységi, hanem intézményesítési, intézményesítettségi monopóliumot, monopolhelyzetet, intézményi egyedülállóságot, egyedülállóságban megnyilvánuló intézményesítettséget jelent. Aminek természetes velejárója a legfőbb ügyész és az ügyészség független mivoltának egyértelmű alkotmányos tételként rögzítése (szintén a negyedik módosítás által).
- [62] Másként fogalmazva, a 29. cikk (1) bekezdése szerinti kizárólagosság nem azt jelenti, hogy mással szemben bíróság előtt kizárólag az ügyészség emelhet s képviselhet vádat, hanem azt, hogy a szuverenitással járó öntörvényűség által közösségtől kapott mandátum alapján ennek egyedüli intézményesített lehetősége az ügyészség. Ez az egyébként hagyományos, bevett, máshol is általános – s szakjogi gyakorlatban a legalitás/officialitás fogalmisággal leírt – közjogi alaphelyzet nyilvánvaló összhangban álló azzal, hogy éppen a büntetőjog kezdetét jelentette a sértetti magánbosszú felváltása a közösség általi igazságtétellel, az egyéni sérelem közösségi sérelemként vállalásához fűződő érdek felismerése s érvényre juttatása folytán. Miáltal a „bárki bárki ellent” felváltotta a „mindenki egyért” felfogása. S ez lett a társadalmi rendezettség, együttműködés záloga.
- [63] Ennek nyilvánvaló velejárója, egyidejű igénye a vádolás felkészültségéhez, szakszerűségéhez fűződő érdek. Ez nem elitista szempont, mivel épp ezáltal válik a magánbosszú helyett elfogadhatóvá a közösségi mandátum szerinti fellépés, azaz a tett közösségi érdeksérelemként értékelése, ami nem más, mint a társadalomra veszélyesség (illetve társadalmakra veszélyesség) bűncselekményt létesítő szempontja. Mindemellett természetszerű és értelemszerű az adott (minden) szuverén közösség abbéli akarat, hogy fennhatósága alatt a vádolás és az ítélet intervenciótól mentes legyen.

- [64] 3. Ezzel összhangban, amikor közvádra tartozó ügyben az ügyész elutasítja a feljelentést, megszünteti az eljárást (csakúgy amint, ha nem emel vádat, vagy vádat ejt), akkor valójában nem „lemond” az állam büntetőigényéről. Erre ugyanis – álláspontom szerint – épp az ügyészség egyedülállóságát intézményesítő alkotmányos helyzetből adódóan nincs lehetősége. Az ügyész döntése – amint a bírósáé is – bár nem személytelen, viszont nem személyes, hanem mindig intézményes döntés (jogszabály nem fog elkövetőt, nem gyanúsít, nem vádol, nem ítél el, nem ment fel – mindezt arra jogosított személy teszi).
- [65] Ilyenkor valójában arról van szó, hogy az ügyész a rávonatkozó szakjogi törvény elvárása szerint jár el. „A büntetőeljárásban a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a döntését valóságghú tényállásra alapozza” [Be. 163. § (2) bekezdés]. „A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a bizonyítékokat egyenként és összeségükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg” [Be. 167. § (4) bekezdés].
- [66] E két alapelvás szerinti – vagyis a valóságigényű és a meggyőződésalapú – tevékenység, s mellette a kizárási szabályokkal övezett objektivitásra kötelezettség a záloga annak, hogy az állam büntetőigényének érvényesítése, illetve érvényesülése intézményesen biztosítva legyen.
- [67] 4. Kétségtelen, hogy az állam oldaláról nézve a büntetőigény érvényesítése szuverenitásból (öntörvényűségből) következő, az állami lét elengedhetetlen feltétele és biztosítéka. S nem csupán arról van szó, hogy az állam a polgárai megvédésére szolgáló kötelék, hanem arról is, hogy – iméntiekre visszautalva – éppen a büntetőjog kezdetét jelentette a sértetti magánbosszú felváltása a közösség általi megtorlással.
- [68] Az ügyészség (a büntetőigény érvényesítésének) intézményi, intézményesített monopolhelyzete tehát nem csupán belső államszervezeti, szerkezeti állapot, hanem az állam szuverenitásának eszköze.
- [69] 5. Ugyanakkor évszázados hagyomány, felismerés, miszerint a közvádoló intézményesítettségének kizárólagos egyedülállósága mellett (s részben éppen ebből is adódóan) a vádoló tevékenység ellátásának merev kizárólagossága viszont inkább ártalmas, mint jótékony hatású, s korrekívumot igényel. Kétségtelen ugyanis, hogy minden bizonnyal a bűncselekmény elkövetéséhez az elkövetőn kívül a sértett áll a legközelebb. Ezért az ő érdekében kiegészítő hatáskör adandó. [Az 1892. évi február 18-ára hirdetett Országgyűlés Képviselőházának irományai XXVII. Kötet. Hiteles kiadás. 1895. Pesti Könyvnyomda Rt. 870. szám a bünvádi perrendtartásról szóló törvényjavaslat indokolása 163–164. oldal].
- [70] Az állam vigaszágon – más közhatalmi szervezet által – nem vádolhat, viszont teremthet, közjogi és szervezeti intézményesítés nélkül kiegészítő hatáskört vádolásra.
- [71] Ilyen a Magyarországon 1900-tól 1952-ig volt, majd pedig 2003 óta újból meglévő pótmagánvád. A pótmagánvádoló valójában a közvádat érvényesíti (amit kétségtelen adekvátabb lenne pótközvádnak nevezni), ugyanazon bírósá elé viszi az ügyét, ahová a közvádoló által került volna.
- [72] Vagyis valójában csupán a vád képviselőjében történik változás, az eljárás céljában nem. S ekként – valójában – az állam büntetőigénye érvényesül. Ez azt is jelenti, hogy a pótmagánvádoló valójában nincs egyidejű versengő helyzetben az intézményesített közvádolóval. Más a meggyőződésük a vádesélyességről, illetve vádhelyességről.
- [73] A pótmagánvádoló váltja az ügyész, ám nem válik ügyésszé. „A pótmagánvádoló a bírósági eljárásban – ha e törvény másképp nem rendelkezik – az ügyész jogait gyakorolja” (Be. 802. §). Kétségtelen, hogy azokban az esetekben, amikor a törvény alapján a sértett jogosult pótmagánvádóként fellépni, és fellép, ezáltal vádlói jogok birtokába kerül; azonban nem lesz minden, ügyészt megillető vádlói jogosítvány birtokosa. Így például jogorvoslati joga korlátozott, a vádlott javára nem fellebbezhet, felülvizsgálati indítványt pedig egyáltalán nem terjeszthet elő, a vádat nem terjesztheti ki, nem indítványozhatja sem a vádlott bíróság elé állítását, sem ismeretlen helyen tartózkodó vádlottal szemben a bírósági eljárást [Be. 802. §, 809. (3) bekezdés, 810. § (3) bekezdés, 815. § (1) bekezdés, 817. §].
- [74] Kétségtelen az is, hogy olyan személy jogosult gyakorolni bizonyos vádlói jogokat, aki egyben az elbírálandó ügy érintettje, sértettje; s mint ilyen korábban tanúvallomást tett. Ügyész esetében ezen körülmények kizárási okok. Ennek indoka azonban az, hogy az ügyészség – alkotmányos helyzeténél fogva – közhatalmi szervezet, s ekként az ügyész az állami hatalom gyakorlója. Ezért az ügyész az őt megillető jogok gyakorlásában objektivitásra kötelezett, aminek törvényi biztosítékát képezik a rávonatkozó kizárási okok, illetve szabályok.
- [75] A sértett viszont, amikor pótmagánvádóként fellép, nem válik közhatalmat gyakorlóvá, nem lesz közvádoló. Nem vonatkozik rá sem a legalitás (minden bűncselekmény miatt eljárásnak kell indulnia), sem pedig az officialitás (az eljárást az arra hivatott szervek hivatalból kötelesek megindítani és folytatni) követelménye. Számára a törvény a vádlói jog gyakorlását nem az ügyésszel egyezően, és nem a közvádoló jogintézményen (szervezetén) belül,

hanem azon kívül, attól függetlenül, elkülönülten – éppen a közvádoló (az ügyész) jogértelmezésével szembeni jogérvényesítés érdekében – biztosította. A sértetti mivolt a pótmagánvádoló joggyakorlásának törvényi feltétele, s nem pedig gátja. Ennélfogva a pótmagánvádoló – értelemszerűen – objektivitásra sincs kötelezve, és a történetek észlelése, illetve az érintettsége miatt fennálló esetleges elfogultsága sem képezi joggyakorlása törvényi korlátját (vö. Kúria 5/2009. BJE Indokolás IV/1.).

- [76] „A pótmagánvádoló a bírósági eljárásban az ügyész jogait gyakorolja (Be. 236. §), ugyanakkor az ügyészi objektivitásnak az Alkotmányon és a Be.-n alapuló kötelezettsége [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 258.] a pótmagánvádlót értelemszerűen nem terheli” [42/2005. (XI. 14.) AB határozat, ABH, 504, 519.].
- [77] A Törvény szerint lényegében ennek mentén, illetve ehhez hasonlóan szabályozott a vádindítvány képviselőjére jogosult személy szakjogi (perjogi) helyzete, azzal, hogy ítélet ellen fellebbezésre és perújításra egyáltalán nem jogosult (Be. 817/S. §, 817/U. §). Kétségtelen ugyanakkor, hogy amint a pótmagánvádoló, akként a vádindítvány képviselőjére jogosult személy számára is biztosított a vádlott személyi szabadságát korlátozó kényszerintézkedés kibocsátásának joga [vö. Be. 802. §, illetve 817/Q. § (1) bekezdés].
- [78] 6. Az Országgyűlés nincs elzárva attól, hogy az Alaptörvény konkrét rendelkezéseit érintően, azok kategorikusságát eseti körben, illetve vonatkozással kikönnyítse. Ez azonban általános érvényű, az Alaptörvény adott rendelkezése lényegét, rendeltetését kiüresítő, illetve kiüresítéséhez vezető nem lehet.
- [79] Az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdése szerinti kizárólagosság – a már kifejtettek szerint – nem a büntetőigényt érvényesítő tevékenység ellátásának más általi kizártságát jelenti, hanem a büntetőigény érvényesítő tevékenység intézményesítettségének, intézményesített mivoltának kizárólagosságát. Következésképpen a büntetőigény érvényesítő tevékenység vonatkozásában a kizárólagos intézményesítettséget, illetve a legfőbb ügyész és ügyészség ebbéli alkotmányos mivoltát nem érintő, azzal az intézményesítés szempontjából versengő helyzetet nem eredményező kiegészítő hatáskör másnak adható.
- [80] Jelen esetben erről van szó. Vagyis ehhez képest, illetve – álláspontom szerint, s összhangban a határozattal – ilyen értelemben nem sérti a Törvény az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdése szerinti kizárólagosság alkotmányos tételét.
- [81] 7. Továbbá – a félreértések elkerülése végett – egyértelműen le kell szögezni, hogy a Törvénnyel bevezetni kívánt perceselexvési lehetőségnek közjogi vonatkozása nincs, nem teremtődött. Ennek nincs indoka. Egy – bár kétségtelen újsütetű – perjogi lehetőségről, eljárási jogosultságról van szó; s amint a pótmagánvád bevezetésének nem volt alkotmányos indoka, úgy ezen eljárási jogosultság megteremtésének sincs. Szakjogi, célszerűségi indoka lehet csupán (amint arra a határozat indokolása is utal), minden más természetű megfontolás pedig kívül esik a jogi gondolkodás körén.
- [82] Ugyanakkor nem feledhető, hogy az ilyen korrekciós eszközök bevezetésével valójában az állam a vádolást, a vád alá helyezést segítő (serkentő) szabályozást alkot. S nem abban a körben, amivel kapcsolatos esetleges passzivitás szemére vethető lenne, mondván a pozitív kötelezettsége címén az emberi jogok tisztelete bizonyos esetekben megköveteli, hogy cselekvő fellépő legyen a bűnösök megbüntetése érdekében. Ez a szempont különösen jelentős akkor, ha a vádkorrekcióra nem a sértett, hanem bárki jogosult.
- [83] Mindamellet az sem jelenthető ki szakmai alapossággal, hogy a pótmagánvád egyik válfajáról volna szó. Lévén a pótmagánvád esetében (ittthon és Európában máshol) a sértetti mivolt, illetve a sértettség közelsége elengedhetetlen; ami pedig a közvádoló tevékenység perjogi korrekcióját – álláspontom szerint egyedül – legitimáló feltétel. Másrészt a Törvény, eltérően a hatályos és Magyarországon hagyományos szabályozástól, a közvadás bűncselekmények közül konkrétan meghatározott bűncselekmények esetében biztosítja a vádrakerülés civil esélyét.
- [84] Az ügyészség iránti alkotmányos elvárás viszont változatlan: független és közjogi szervezet, aminek alkotmányos rendeltetés szerint egyfelől a működése autonóm (öntörvényű, saját belátáson alapuló), másfelől a helyzete közjogi szempontból monopol.
- [85] 8. Mindemellet megemlítenő, hogy a Törvény – részint a „bárki” (tehát belföldi és külföldi) számára eljárásjogi lehetőségként biztosított (rendelkezésre álló) kiegészítő hatáskör, részint pedig azon listázott bűncselekmény kapcsán, amely esetében közömbös a költségvetési érdek (így különösen az európai unió költségvetési érdeke) sérelmének célzata, illetve eredménye – körültekintő jogalkalmazást igényel.
- [86] Kétségtelen ugyanis, hogy szintén évszázados felismerés, miszerint még a sértetti alapon álló vádkorrekciós lehetőség is – éppúgy, mint annak hiánya – visszaélésre is alkalmas (ua. Irományok 165. oldal).
- [87] Szintén megemlítenő előzményi körülmény, miszerint „Minthogy a hivatalból való eljárás és külön állami vádközeg vívmányait sehol sem akarták feladni, az általános actio popularis nem volt képes tért foglalni” (ua. Irományok

164. oldal). Közel 100 év múlva ugyanilyen értelemben fogalmazta meg az Ellenzéki Kerekasztal (a továbbiakban: EK) a pótmagánvád bevezetésére vonatkozó javaslatát, amit a Nemzeti Kerekasztal-tárgyalások I/4. számú politikai munkabizottságának 1989. augusztus 7-i ülésén az EK – a jelen lévő képviselői által – fenntartott [„3. Javasolja a vádmonopólium korrigálását, a sértetti jogok erősítése érdekében a pót-magánvád bevezetését.”; Rendszerváltás forgatókönyve, 6. kötet, Új Mandátum Kk. Bp. 2000. 455. oldal].

- [88] Kétségtelen továbbá az is, hogy az EUB a 2022. február 16-i Magyarország kontra Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa, C-156/21., EU:C:2022:97. számú ügyben hozott – releváns – ítélete több ponton is kifejezett elvárást fogalmazott meg az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló rendelet alapján hozható intézkedések kapcsán, miszerint annak kizárólag az uniós költségvetés végrehajtásával kell összefüggésben lennie; tényleges kapcsolatnak kell fennállnia az Unió pénzügyi érdekeinek érintettsége, illetve annak komoly kockázata vonatkozásában (vö. 111, 147 bekezdések).

Budapest, 2022. október 25.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyarkozlony.hu> honlapon érhető el.